Беш йилликни муддатидан илгари бажарайлик!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

21-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 41 (5134).

26 ФЕВРАЛЬ

СЕШАНБА

1974 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

50 ЦЕНТНЕРЧИЛАР

«Октябрь 40 йиллиги» колхозининг Саид Иброҳимов бошчилик қилаётган бригада аъзолари илғорлар қаторида тилга олинади. Бригада ўтган йили 80 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 41 центнердан «оқ олтин» ундиришган эди.

Аҳил коллективнинг юбилей йилидаги марралари янада юксак. Улар ҳосилдорликни ўтган йилдагига нисбатан тўққиз центнер ошириб, ҳар гектар ердан 50 центнердан ҳосил етказишга аҳд қилишган.

Бригаданинг механизатор-звено бошлиқлари Исмоил Муртазоев, Сайфи Саломовлар ўзларига биркитилган трактор ва сеялкаларини мавсумга шай қилиб қўйдилар.

Шунингдек, Ҳамза номли колхознинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Саодат Гулаҳмедова бошчилик қилаётган бригада аъзолари ҳам ўтган йили ҳар гектар ердан 41,5 центнердан ҳосил кўтарган, ҳосилнинг 90 процентини машиналарда йиғиштириб олишган эди.

Қаҳрамон бошчилик қилаётган бу бригада аъзолари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик тўйи шарафига бу йил 80 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 50 центнердан ҳосил кўтаришга аҳд қилдилар.

Б. АБДУЛЛАЕВ.
Бўка райони.

САЙЛОВЧИЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

Кеча Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг маданият саройида СССР Олий Совети депутати, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири И. Д. Сербин билан 626-Калинин сайлов округи сайловчиларининг учрашуви бўлиб ўтди.

Ўртоқ И. Д. Сербин КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини ва партиямиз Марказий Комитети декабрь (1973 йил) Пленумида партия ва халқимиз олдига қўйилган улкан вазифаларни бажаришда халқ хизматкорлари олиб бораётган ишлар ҳамда сайловчилар томонидан берилган наказлар қандай амалга оширилаётганлиги ҳақида сўзлаб берди.

Учрашувда «Политотдел» колхозининг раиси Хван Ман Гим, район даволаш-санитария бирлашмасининг бош врачи А. Анорбоева, Карл Маркс номли колхоз аъзоси Р. Рихсибеков, 20-мактаб ўқитувчиси И. Н. Филатова, «Паркент» совхози партия комитетининг секретари М. Қобилов ўртоқлар сўзга чиқдилар. Улар Коммунистик партия ва Совет ҳукумати меҳнаткашларнинг фаровон турмуши, мамлакат равнақи йўлида қилаётган оталарча ғамхўрлигидан миннатдор бўлиб гапирдилар. КПСС Марказий Комитети, унинг Сиёсий бюроси ва шахсан ўртоқ Л. И. Брежневнинг тинчлик тўғрисида, халқлар хавфсизлиги йўлида олиб бораётган самарали ишларидан ғоят мамнун эканликларини изҳор этдилар. Сайловчилар беш йилликнинг тўртинчи белгиловчи йили топшириқларини муваффақиятли бажариб, республикамиз ва Ўзбекистон Компартиясининг ярим асрлик тўйини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани янада кучайтиришга бел боғлаганликларини айтдилар.

Учрашувда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин, Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов ва область партия комитетининг иккинчи секретари В. В. Окунский ўртоқлар иштирок этдилар.

ИЗЛАНИШ САМАРАСИ

О. Рустамбеков ўзи ишлайдиган корхона коллективи орасида янгилик шайдоси сифатида танилган.

У Тошкент лак-бўёқ заводининг 1-цехида 15 йилдан бери самарали меҳнат қилиб, 40 дан ортиқ рационализаторлик таклифи киритган. Масалан, илгари бўёқни қуритиш муаммо ҳисобланарди. Октябрь Рустамбеков эса бу жараёнда секатив елим аралашмаси усулидан фойдаланиш мумкин эканлигини исботлади. Таклиф маъқулланиб, жорий қилинди. Бундан корхона йилига 14 минг сўм фойда оладиган бўлди.

О. Рустамбеков раҳбарлик қилаётган цехда асосан лак, алиф ва рангли бўёқлар ишлаб чиқарилади. Авваллари бўёқ ва алиф маҳсулотлари ишлаб чиқилганда пахта мойи ишлатиларди. Цех бошлиғи бўёқ ва алиф ишлаб чиқаришда пахта мойини целлюлоза ва қоғозлардан чиқадиган синтетик ёғ билан алмаштиришни таклиф қилди. Буни ишчилардан В. Сомин, М. Юмакулов ва Р. Ражабовлар синаб кўришди. Натижа бўёқ сифатини яхшилигини кўрсатди.

А. ФОЗИЛОВ,
Ш. МИРХАБИБОВ.

КЎКЛАМ ТАРАДДУДИ

БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ белгиловчи йилида улкан марраларни кўзлаб иш юритаётган колхозчи деҳқонлар шу кунларда баҳорга қизғин ҳозирлик кўришмоқда. Устахоналарда чопиқ тракторлари, сеялка ва бошқа асбоб-ускуналар қайта кўздан кечирилиб, экиш кампаниясига шайланмоқда. Механизаторлар ремонтдан чиқарилган тракторларни юргизиб синаб кўриш билан бирга, уларнинг техник ҳолатини синчиклаб кўздан ўтказмоқдалар. Оққўрғон ва Бекобод районидаги кўпгина хўжаликларда техника ремонтининг сифатига алоҳида эътибор берилмоқда. Суратларда: (чапда). Оққўрғон районидаги «Коммунизм» колхозининг механизаторлари У. Сиддиқов ва А. Эргашевлар мавсумга шай қилиб қўйилган сеялкаларни қайта кўздан кечирмоқда. (ўнгда) Бекобод районидаги Ленин номли колхоз устахонасида. Х. Аввалов ва Т. Маҳкамов фотолари.

ЧОРВА ҚИШЛОВИНИ СОЗ ЎТКАЗАЙЛИК

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатида чорвачилик ходимлари ўтган йил зўр шижоат билан меҳнат қилиб, қишлов шароити мураккаб келишига қарамай, молларнинг нобуд бўлишига йўл қўймадилар, кўп хўжаликлар, маҳсулот етиштиришни кўпайтиришни таъминладилар, деб алоҳида қайд қилинган.

Бундай илғор хўжаликлар областимизнинг Калинин, Орджоникидзе, Бекобод ва бошқа районларида анчагина бор. Калинин районидаги Калинин номли, «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» колхозлари, Бекобод районидаги 2-«Далварзин» совхози, Ленин номли колхоз ва бошқа хўжаликларда 1973 йил баракали якунланди.

Областимиз чорвадорлари партиямиз Марказий Комитетининг Мурожаатини якдиллик билан маъқуллаб 1974 йилда ҳам КПСС XXIV съезди қарорларини муваффақиятли амалга ошириш учун енг шимаришди. Йиғилишларда сўзга чиққан чорвадорлар кам чиқим қилиб кўпроқ маҳсулот тайёрлашга қарор қилганликларини айтмоқдалар.

Ишни пухта ташкил этган чорвачилик фермаларида шу кунларда иш яна ҳам қизғин. Чорвадорлар моллар боқимини яхшилаб, сут булоғини кўпайтириш учун барча чора ва тадбирларни ишга солмоқдалар. Оққўрғон районидаги хўжаликларда молларни қишловдан эсон-омон чиқариш соҳасида анча ишлар амалга оширилди. Моллар иссиқ биноларда боқиляпти. Соғин сигирларга қўшимча озуқа бериш йўлга қўйилган. Шу сабабли қиш ойлари давомида ҳам ҳар бир соғин сигирдан сут соғиб олиш камаймаяпти, Қуйи Чирчиқ районидаги «Заря коммунизма», Ленин номли, Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел», «Правда», «Ленинский путь» колхозларида ем-хашакни майдалаб берадиган цехлар ишлаб турибди. Бузоқлар сунъий сут бериб боқиляпти. Бўрдоқига қўйилган молларнинг семириши яхши. Гўштга топширилаётган моллар юқори семизликда қабул қилинмоқда.

Лекин, областимизнинг ҳамма хўжаликларида ҳам чорва қишлови кўнгилдагидек ўтаётир, деб бўлмайди. Айрим хўжаликларда озуқа танқислиги сезиляпти. Шунга қарамай, ем-хашак майдаланган ҳолда берилмаяпти. Бундай аҳвол моллар семиришига, сут булоғини кўпайтиришга салбий таъсир кўрсатяпти.

Урта Чирчиқ районидаги кўпгина хўжаликларда моллар боқуви шу куннинг талаби даражасида эмас. Ем-хашак ўз вақтида бериб турилмаяпти: Бундай ачинарли фактни Карл Маркс номли колхоз мисолида ҳам кўриш мумкин. Колхозда ҳар бир қорамол учун 15,8 ўрнига 9—10 озуқа бирлиги сарфланяпти. Бу эса сигирлардан сут соғиб олишни кескин камайтириб юборди. Ўртача ҳар бир сигирдан 4,2 литрга сут тўғри келяпти. Калинин номли совхозда эса кундалик сут соғиб олиш бундан ҳам ёмон. Чиноз районидаги Охунбобоев номли, Киров номли колхозларда ҳам кейинги кунларда сут соғиб олиш камайиб қолганига қарамай, чорва озуқа рационини яхшилаш юзасидан шошилинч чоралар кўрилмаяпти.

Бўка районидаги Тимирязев номли колхоз чорвадорлари ўтган йили яхши ишлашди. Планларини муддатидан бир неча ой олдин бажаришди. Афсуски, бу йил ютуқлардан мағрурланиш кайфияти сезилиб турибди. Айниқса, моллар боқуви ҳозирги кун талабига тўла жавоб бермаяпти. Озуқа майдалаш цехи бир неча ҳафтадан бери ишламайди. Дағал хашак майдаланмасдан туриб молларга бериляпти. Бу эса ем-хашакнинг нес-нобуд бўлишига сабаб бўлаётир. Фермада механизациядан фойдаланиш ҳам ёмон аҳволда. Автопоилкалар ишламайди. Молбоқар ва сут соғувчилар халат киймайди. Молхона, бузоқхоналар доимо тоза тутилмайди. Ильич номли ва бошқа колхозларда ҳам аҳвол ана шундай.

Қиш — чорвадорларимиз учун синовдир. Ҳамма хўжаликларда ҳам партия Мурожаатига амалий жавоб бериш учун барча шарт ва шароитлар мавжуддир. Гап ана шулардан рационал фойдаланишда қолган. Партия, комсомол ташкилотлари, колхоз правлениелари, чорвадорлар ўртасида социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб. ҳар бир колхозчи ва ишчининг эътиборини чорва қишловини намунали ўтказишга даъват этмоғи керак. Бу эса молларни қировли қишдан семиз, соғлом, нобуд қилмай олиб чиқишда энг муҳим омилдир.

ЎЗБЕК ТИЛИДА НАШР ЭТИЛДИ

«Ўзбекистон» нашриёти «Леонид Ильич Брежневнинг Куба Республикасига визити» китобини ўзбек тилига таржима қилиб нашр этди.

Китобга Л. И. Брежневнинг ва Куба Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Куба революцион ҳукумати бош министри Фидель Кастронинг нутқлари, Совет-Куба музокаралари тўғрисида ўртоқ Л. И. Брежневнинг Куба Коммунистик партияси ва ҳукуматининг раҳбарлари билан қилган суҳбатлари тўғрисидаги хабарлар киритилган. Тўпламга киритилган материаллар орасида — Совет-Куба декларацияси, «КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Советида — ўртоқ Л. И. Брежневнинг Куба Республикасига қилган визити якунлари тўғрисида» деган ахборот бор.

Китоб кўп нусҳада нашр этилди. (ЎзТАГ).

ПЛЕНКА ТАГИДА РЕДИСКА

Калинин районидаги Охунбобоев номли колхоз сабзавоткорлари шаҳар меҳнаткашларини эртаги сабзавот билан таъминлаш йўлида ибратли ишларни амалга оширмоқдалар. Деҳқонлар шу кунларда ғайрат-шижоат билан баҳор тараддудини кўришмоқда. Улар беш гектар майдонга пленка тагига редиска уруғи сочишди. Тажрибакорлар редискадан мўл ҳосил етиштириш, ҳар йилгидан барвақтроқ меҳнаткашлар дастурхонига редиска етказиб бериш ҳаракати билан ишламоқда.

(ЛАВҲА) ДЕҲҚОН ИРОДАСИ

7-бригада майдони колхознинг юқори қисмида. Чўл билан туташган, дарахтлар кам. Шу боисдан бўлса керак, қишлоқ марказидаги бригадаларга қараганда иқлим шароити, табиати бошқачароқ. Баҳорда сер ёмғир ,қишда изғирин дайди шамоллар тез-тез бўлиб туради.

Баҳор келиб, экин экиш бошланадиган пайтда деҳқонларнинг ташвишини айтмайсизми? Ҳавонинг қовоғига қараб иш қилинади. Экиш-тикиш ишлари бир ҳафтадан ортиққа чўзилмайди. Шабода тупроқ намини ердан кўтариб юбормасидан уруғ ташланади. Кўпинча чигит тупроқ намида ундириб олинади. Ниҳол икки-уч қулоқ кўрсатишиқ билан ўқ ариқлар олишга киришилади. Сув йўллари тартибга солинади. Бу иш уюшқоқлик билан бошланади. Лекин ,табиат «бахиллик» қилиб, деҳқонлар режасини бузиб юборади. Бир кеча ичидаёқ ҳавога булут чиқиб, момақалдироқ гумбирлаб, орқасидан сел, дўл келтириб, деҳқон билан ўчакишаверади.

Ўтган йили ҳам шундай воқеа рўй берди. Энди ягана қилишга қўл урилган ҳам эди, дўл ёғиб ниҳолларни пайхон қилиб кетди. Бригаданинг картаси кафтдек текис бўлгани учун соғ ғўза қолмади. Чигитдек-чигитдек ёққан дўл кўчат баргларини узиб юборди, баъзисини эса тупроққа кўмиб кетди. Хуллас, кўк майса билан қопланган ер иккинчи куни ялонғоч шудгор бўлди, қолди.

Бригадирнинг пешонасида чизиқлар пайдо бўлди. Сочининг оқига-оқ қўшилди. Қайта экиш керакми, ёки бор кўчатга ишлов бериш зарурми? Бу масалани узил-кесил ҳал қилинганича йўқ эди.

Шу вақт колхоз раиси Исмадиёр Аҳмедов келиб қолди. У бригада аъзоларининг кўнглини кўтарди, табиат инжиқликларини енгишга ўрганмаган киши деҳқон эмаслигини айтди.

— Яхшиси, — деди раис, — вақтни бекорга ўтказманглар. Ерни ҳайдаб, қайта чигит экинглар, уятли бўлиб қолмайсизлар.

Кечқурун бригада бошлиқларининг йиғилиши бўлди. Раис 7-бригадага уруғдан, техникадан, ўғитдан ёрдам бериш зарурлигини айтди. Бу ишда қайси бригада қандай ҳисса қўшажаги конкрет белгиланди. Ер етилиши билан иш бошланиб кетди. Тракторчи ер ҳайдади, текислади, сеялкачи чигит экди. Дастлабкига қараганда бу гал уруғ бошқача экилди.

Кенг қаторлаб, туксиз чигит ташланди. Агроном ва тажрибали деҳқонларнинг таъкидлашича бундай усулнинг ҳосияти кўп. Кўчат қўёшдан кўпроқ баҳраманд бўлади, сершоҳ бўлиб ўсади. Пахтанинг толаси узун, чигит тарози босади.

Ташвишли кунлар ортда қолди. Бир йўла ўғит берилиб, гербицидлар билан санаб экилган чигитлар тезда униб чиқди. Ўт босмади, ягана қилинмади. Ҳар гектарга юз минг туп кўчат жойлаштирилди. Шундай қилинмаса, план, мажбуриятни бажариш оғир эди. Механизатор Неъматжон Қосимов тракторларнинг иш органларини ўсимликнинг ривожига қараб мослаб борди, 6 марта культивация қилинди. Шунда ҳам кўчатлар пайхон қилинмади. Чопиқ қилинган, ўғитга тўйган ҳар бир туп ғўза 12-13 тадан ҳосил шохи чиқарди. Мамат Алиқулов, Мансур Ирисов ўртоқлар ғўзаларнинг қонигақон қўшиб, яшнатдилар. Кундузлари ер тайёрлашди, кечалари сув қуйишди, 4 марта қондириб суғоришди. Кечқурунлари машъаллар ёқилиб, ғўза зараркунандалари йўқотилди.

Шундай қилиб, бригада чигитни қайта эккан бўлса ҳам меҳнатнинг кучи билан олдингиларга етиб олди. Кузга келиб, ғалвир сувдан кўтарилганда эса ҳирмон баракали бўлди. Гектаридан пландаги 30,5 ўрнига 40 центнерданга етказилиб «оқ олтин» топширилди. Мажбурият анча ошириб бажарилди. Бригадалар ўртасида бошланган мусобақа пойгасида 7-бригада аъзолари пешқадамлик қилдилар.

Юқори ҳосил мўл даромад келтирди. Айниқса, пахта топширишнинг сортларига эътибор кучайтирилганлиги сабабли колхозчиларнинг реал иш ҳақлари 1,5 баробарга кўпайди. 55 кишининг ойлик иш ҳақи 150 сўмдан 293 сўмгача тўғри келди. Чўт қоқиб кўрдик: баъзи бригада аъзоларининг пахтадан оладиган даромади 3514 сўмга етди. Ҳа, ҳамма мўмай пуллар қирқ центнерчиларга берилмоқда. Қандини урсин!

Бригададаги ҳамма киши КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатини ўқиб чиқишди. Деҳқонлар Мурожаатни қизғин маъқуллаб қапиришди. Зиммаларига оширилган мажбуриятлар қабул қилишди. Пахтакорлар «Партиямиз даъватига жавобан 1974 йилда гектаридан камида 45 центнердан «оқ олтин» топширамиз» дейишди.

...Қаҳратон қиш. Дала оппоқ қорга бурканган. Ер дам олиб, бу йилги мўл ҳосилга куч тўпламоқда. Деҳқон изғирин-шамолларни назар-писанд қилмай экишга ҳозирлик кўряпти. Ер бошига ўғит ташимоқда. Катта ариқлар тозаланиб қўйилди. Кичик ариқларга қўл урилди. Пастликдаги экскаватор ҳайқириб зовур қазиб, сизот сувларнинг йўлини яхшиламоқда. Бригаданинг ҳайдов тракторлари, экиш агрегатларининг ремонти ҳам тамомланиш арафасида.

— Энди, — дейди бригада бошлиғи Туркмен Шамситдинов, — бизнинг иродамизни букадиган, режамизни буза оладиган куч йўқ. Табиат инжиқликлари олдида тиз чўкмаймиз. Оламиз, олдирмаймиз. Олға интилганимиз интилган. Бу ишда бизга доимо партиямиз раҳнамодир.

М. ҒОЗИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.
Чиноз районидаги «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхози.

КАМ САРФ БИЛАН

Тўққизинчи беш йилликнинг хал қилувчи учинчи йили Тошкент трикотаж фирмаси коллективи учун юксалиш ва муваффақиятлар йили бўлди. Корхонада маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, сифатини яхшилаш, таннархини арзонлаштириш юзасидан кўплаб тадбирлар амалга оширилди. Цехлар ва бригадалараро социалистик мусобақа кенг йўлга қўйилди Ҳар бир чевар хўжалик йилини муваффақиятли якунлашга ўзининг озми-кўпми улушини қўшишга астойдил интилди. Натижада коллектив 1973 йилни муваффақиятли якунлади. Умуман тўққизинчи беш йилликнинг ўтган уч йили мобайнида пландагидан ташқари 318 минг дона трикотаж буюмлари реализация қилинди. Ҳаммаси бўлиб эса бир неча миллион сўмлик қўшимча маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Трикотажчилар 1974 йилда ўтган йили қўлга киритилган муваффақиятларни янада мустаҳкамлаш учун иш суръатини тезлаштириб юбордилар. КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатидан чексиз руҳланган корхона коллективи Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли ярим асрлик юбилейини муносиб тўёна билан нишонлаш учун зиммаларига оширилган мажбуриятлар олди. Ишчилар маҳсулотни реализация қилиш планини 25 декабргача бажариш, қўшимча ками билан 400 минг сўмлик маҳсулот реализация қилишга ваъда бердилар. Тўрт йиллик план эса биринчи декабргача бажарилади. Меҳнат унумдорлиги пландагига нисбатан 1,6 процент ошади. Трикотажчилар хом ашёдан тежаб-тергаб фойдаланиш эвазига қўшимча 50 минг сўмлик даромад олишмоқчи.

Шу кунларда корхонада бўлган ҳар бир киши коллективнинг зўр ғайрат ва шижоат билан меҳнат қилаётганининг гувоҳи бўлади. Фирма цехларида социалистик мусобақа байроғи тобора баланд кўтарилмоқда. Бу ватанпарварлик ҳаракати иштирокчилари сафи муттасил кенгайиб бормоқда. Қатор трикотажчилар янги-янги ташаббуслар билан чиқишяпти.

— Илғор тўқувчимиз Шонра Холмуҳамедова партиямиз даъватига жавобан янги ташаббус бошлади,— дейди тўқув цехи бошлиғи Рустам Ғуломов. — У толаларни тежаб сарфлаш эвазига йил давомида камн билан 800 килограмм шундай қимматли хом ашё тежаб қолишга аҳд қилди. Фирмамизнинг ўнлаб, юзлаб чеварлари бу ташаббусни қўллаб-қувватламоқдалар. Қутби Одилбекова. Лариса Гусева, Тамара Молева сингари пешқадам ишчилар бу ташаббусга қўшилиб зиммаларига шахсий мажбуриятлар олиб ишлашяпти. Улар ҳар сменада нормадагидан ташқари маҳсулот ишлаб чиқаришга муваффақ бўлмоқдалар. Бу илғор ишчилар шу кунларда 1975—1976 йиллар ҳисобига меҳнат қилишмоқда.

КПСС Марказий Комитети СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «1974 йил халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажариш учун саноат, қурилиш ва транспорт ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисидаги қарори фирма коллективини янги меҳнат зафарларига руҳлантириб юборди. Корхонада маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва ишнинг сифат кўрсаткичларини яхшилаш имконини берадиган омиллардан фойдаланиш учун қизғин кураш бошланиб кетди. Бу албатта янги-янги зафарлар келтиради.

Ш. ШОАЛИМОВ.

СССРНИНГ ЕВРОПАДА КОЛЛЕКТИВ ХАВФСИЗЛИК УЧУН КУРАШИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг тинчликсевар кучларнинг Жаҳон конгрессида, унинг Ҳиндистон республикаси ва социалистик Кубага қилган визити чоғида сўзлаган нутқларида, шунингдек совет халқига янги йил табригида турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш ленинча принциплари халқаро муносабатлар тараққиётида тобора кўпроқ тантана қилиб бораётганлиги таъкидланди; бу объектив жараён жаҳон сиёсатидаги ижобий тенденцияларни янада кенгайтириш ва мустаҳкамлашнинг муҳим омили эканлиги чуқур асослаб берилди. Эндиликда эса халқаро муҳитни соғломлаштириш йўлидаги ана шу ижобий тенденция, айниқса, Европа қитъасида ўзига дадил йўл очиб бораётир.

Кейинги йилларда Совет Иттифоқи ва қардош социалистик мамлакатларнинг Европада тинчлик, хавфсизлик ва халқаро ҳамкорликнинг самарали коллектив системасини барпо қилиш йўлидаги изчил кураши ва унинг ижобий натижалари худди ана шундан далолат бермоқда.

Европада коллектив хавфсизликни таъминлаш учун кураш ғоят актуал ва мураккаб халқаро проблемадир. Маълумки, қитъадаги давлатларнинг ўзи турли хил ижтимоий-иқтисодий тузумга мансуб бўлиб, улардан бир қисми НАТО ҳарбий блокига ва иккинчи қисми эса Варшава Шартномасида қатнашувчи мамлакатлар составига кирадилар, шунингдек бунда блокларга қўшилмаган ва нейтрал позицияда турган бетараф давлатлар ҳам мавжуддир. Европа давлатларидан бир нечаси «Умумий бозор» деб аталган ёпиқ ва тор капиталистик иқтисодий бирлашма составига кирадилар. Бошқа бир қанча давлатлар эса социалистик Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг аъзосидирлар. Бу ҳолат ҳозирги Европанинг сиёсий харитасидаги реал вазиятни акс эттиради.

Бироқ, бошқа бир реал куч ҳам бор. Бу куч европаликларнинг қитъада мустаҳкам тинчлик ва халқаро ҳамкорлик ўрнатиш учун бўлган кучли иродасидир. У биринчи навбатда Европа халқларининг ва жаҳондаги юз миллионларча бошқа кишиларнинг ҳаётий манфаатларини ифодалайди.

Европада мустаҳкам тинчлик ва коллектив хавфсизлик ўрнатишнинг негизи — иккинчи жаҳон уруши натижасида мазкур қитъада вужудга келган территориал ўзгаришларни қатъий тан олишга, қитъада кескинликни ва тинчлик сари бурилиш ясашга таянади. Шунинг учун ҳам КПСС ва Совет давлати Европада кескинликни юмшатиш ва тинчлик сари туб бурилиш ясаш, давлатлар ўртасида тинч-тотув яшашнинг жонли ва жозибадор намунаси бўлиб қола оладиган муносабатлар системасини вужудга келтириш тарихан зарур эканлигига асосланиб иш кўрмоқда.

Совет кишилари, бутун тараққийпарвар инсоният ленинчи партиямизнинг, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг, Марказий Комитет Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг шахсан тинчлик ва халқлар хавфсизлиги ишига қўшган буюк ҳиссасига юксак баҳо бермоқдалар, КПСС билан Совет давлатининг тинчликсевар ташқи сиёсатини, унинг Европада мустаҳкам тинчлик ва коллектив хавфсизлик системаси ўрнатиш учун олиб бораётган изчил курашини қизғин қўллаб-қувватламоқдалар ва маъқулламоқдалар.

СССР ва социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари халқаро сиёсатнинг барча масалаларида бўлганидек, Европада тинчлик ва халқаро хавфсизликни таъминлаш учун курашда ҳам ўзаро келишиб, тинчликсевар, ягона реалистик сиёсат ўтказиб келмоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатида уқдириб ўтилганидек, **тинчлик Программасининг ғоялари, КПССнинг қардош мамлакатлар билан мустаҳкам бирликда амалга ошираётган актив, ташаббускор халқаро сиёсати социалистик ҳамдўстликнинг жипслигини янада кўпроқ мустаҳкамлади, планетамиздаги, шу жумладан Европадаги бутун сиёсий вазиятга яхши таъсир ўтказди.** Халқаро муносабатлар тараққиётида «совуқ уруш»дан кескинликни юмшатиш ва мустаҳкам тинчлик сари тарихий бурилиш содир бўлди, тинч-тотув яшаш ленинча сиёсати ғоят муҳим, улкан муваффақиятларга эришди.

Бу муваффақиятларнинг энг муҳимлари — Вьетнамга қарши империалистик агрессиянинг тўхтатилганлиги, Совет Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги муносабатларнинг тубдан яхшиланганлиги, ГДРни дипломатик жиҳатдан ажратиб қўйишга узил-кесил барҳам берилганлиги, СССР билан Франция ўртасидаги мустаҳкамланиб бораётган конструктив ҳамкорлик ва дўстона алоқаларнинг муваффақиятли ривожланиб бораётганлиги шунингдек, ГФР билан Европадаги социалистик мамлакатлар муносабатларининг нормаллашаётганлиги ва бошқалардир. СССР ва Польшанинг 1970 йилда Германия Федератив Республикаси билан тузган шартномалари ҳамда Ғарбий Берлин хусусидаги битим ва ГДР билан ГФР ўртасидаги муносабатларнинг асослари тўғрисида 1972 йилда тузилган шартномалар кучга кирди. Ўтган йилнинг декабрида эса, дастлаб Чехословакия билан ГФР ўртасида Париж битими, сўнгра ГФР билан Болгария ва Венгрия ўртасида дипломатик муносабатлар ўрнатиш тўғрисида шартномалар тузилди.

Мана шуларнинг ҳаммаси Европадаги вазиятни соғломлаштиришга самарали таъсир кўрсатди. Қитъада тинчлик, хавфсизлик ва халқаро ҳамкорликнинг янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш учун янги, реал имкониятлар яратиб берди.

Эндиликда халқаро майдондаги ижобий силжишларни мустаҳкамлаш, тузилган битим ва шартномаларни реал мазмун билан тўлдириб мустаҳкам тинчлик сари янада самаралироқ қадамлар қўйиш ғоят муҳим ва кечиктириб бўлмас интернационал вазифа бўлиб қолди. Бу тарихий вазифа хавфсизлик ва халқаро ҳамкорлик масалаларига бағишланган Умумевропа Кенгашини чақириш ва уни тайёрлаш асосидагина амалга оширилиши мумкин бўлур эди. **«Умумевропа Кенгашининг вазифаси,** — деди ўртоқ Л. И. Брежнев шу йил 29 январда Гавананинг Хосе Марти номидаги Революция майдонида Куба-Совет дўстлигига бағишланган митингда сўзлаган нутқида, — **қитъадаги кескинликни сиёсий жиҳатдан юмшатиш муҳитини ва шу туфайли очилаётган имкониятларни мустаҳкамлашдан, Европа давлатларининг тинчлик сиёсати соҳасидаги, экономика, фан ва маданият соҳасидаги узоқ муддатли ҳамкорлиги учун мустаҳкам негиз яратишдан иборат».**

Бундай кенгашни тайёрлаш ва чақириш идеясини Совет Иттифоқи биринчи марта 1954 йил январь ойидаёқ илгари сурган эди. 1966 йили эса бу идея Европадаги барча социалистик мамлакатлар — яъни Варшава Шартномаси қатнашчиси бўлган давлатлар томонидан янада ривожлантирилиб ҳаракат программасига айлантирилди.

Маълумки, жаҳон жамоатчилиги хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган Умумевропа Кенгашининг ташқи ишлар министрлар даражасидаги биринчи босқичи Хельсинкида муваффақият билан якунланганлигини зўр қониқиш билан кутиб олди.

Совет Иттифоқи ҳукумати Европа хавфсизлиги тўғрисидаги масалага қитъадаги барча халқлар манфаатларини кўзлаб, аниқ ва реалистик позицияда туриб ёндошмоқда. У бутун совет халқининг ҳис-туйғулари, хоҳиш-иродасини ифодалаб, Европанинг қонли ўтмишини унутиш учун эмас, балки бу ўтмиш ҳеч қачон такрорланмаслиги учун, Европада халқлар ҳаётидан урушни йўқ қилиб юбориш ва қитъадаги сиёсий муҳитни тўла-тўкис соғломлаштириш учун изчиллик билан курашмоқда.

Шуни назарда тутиб, Совет делегацияси **«Европа хавфсизлиги асослари ва Европа давлатлари ўртасидаги муносабатларнинг принциплари тўғрисида бош Декларация лойиҳаси»**ни кенгаш муҳокамасига тақдим этди. Муҳим сиёсий характердаги бўлажак ана шу якунловчи асосий ҳужжат ўзида тенг манфаатдорлик негизида ҳамкорлик қилишдан иборат тинч-тотув яшашнинг барча қоидалари ва принципларини мужассамлантиради. Бу принциплар: биринчидан, суверен тенглик; иккинчидан, куч ишлатмаслик ва куч ишлатиш билан дўқ қилмаслик принципи бўлиб, бу принцип урушни халқаро низоларни ҳал этиш воситаси сифатида қонундан ташқари қилиб қўяди; учинчидан, Европадаги ҳамма давлатларнинг ҳозирги чегараларидаги территориал бутунликни қатъий эътироф этиш; тўртинчидан, халқаро низоларни тинч йўл билан бартараф этиш; бешинчидан, ички ишларга аралашмаслик; олтинчидан, — инсон ҳуқуқларини ва асосий эркинликларни, шу жумладан диний эътиқодлар эркинлигини ҳурматлаш; еттинчидан, халқларнинг тенг ҳуқуқлиги ва ўз тақдирини ўзи белгилаш, ўзи зарур деб ҳисоблаган ижтимоий тузумни ўрнатиш ва идора формасини танлаб олиш ҳуқуқини қатъий эътироф этиш; саккизинчидан, халқаро тинчлик ва хавфсизликни сақлаш мақсадида давлатлар ўртасидаги ҳамкорлик, улар ўртасида суверен тенглик ва аралашмаслик асосида иқтисодий, маданий соҳалардаги ва бошқа соҳалардаги алоқаларни амалга ошириш; тўққизинчидан, халқаро ҳуқуққа доир мажбуриятларни ҳалол бажаришдан иборатдир.

Кўриниб турибдики, бу принципларда Европада хавфсизлик ва ҳамкорликни таъминлашнинг реал йўли ва конкрет амалий воситалари ўз ифодасини топган. Ана шу принципларнинг Умумевропа Кенгаши ишига асос қилиб олиниши ва шу тарзда кенгаш ишининг барча босқичларидаги муваффақити Европадаги давлатлар ўртасида янги, тинч нормал муносабатлар ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик сари бўлган бурилишни мустаҳкамлайди.

Маълумки, Умумевропа Кенгашининг 1973 йилнинг кузида Женевада уч ой (сентябрь-декабрь) давом этган иккинчи босқичидаги музокаралар ҳам ишчанлик ва конструктив тарзда ўтди. Мана, тўрт ҳафталик танаффусдан кейин, шу йил 15 январда Кенгашнинг иккинчи босқичи яна ўз ишини бошлаб юборди. Унинг асосий мақсади — кенгашнинг ўтган йили июль ойида Хельсинкида бўлиб ўтган биринчи босқичи берган директивалари асосида Умумевропа Кенгашининг якунловчи учинчи босқичи учун ҳужжатларнинг текстини тайёрлаб беришдан иборатдир.

Женевадаги музокараларнинг ҳозирги босқичида хавфсизлик, экономика ва гуманитар соҳаларда мустаҳкам ҳамкорлик ўрнатиш масалалари билан шуғулланувчи уч комиссия ва Европада тинчлик ва хавфсизликнинг коллектив системасини ўрнатишга оид ҳамда бошқа масалалар билан шуғулланувчи ўн икки комиссия иш олиб бормоқда.

Масалаларни ҳал қилишга ёндошишда капиталистик ва социалистик мамлакатлар вакилларининг қарашларида маълум тафовутлар бўлишига қарамай кенгаш иши муайян даражада илгари силжиб бораётир. Масалан, чегараларнинг дахлсизлигини муҳокама қилиниши ижобий натижалар билан якунланди. Эндиликда экономика, фан ва техника соҳасида ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги ҳужжатлар ҳам муваффақият билан тайёрланмоқда.

Албатта, Кенгаш ишининг ҳамма масалаларида ҳам тўла ҳамжиҳатликка эришиш, уни тўла-тўкис муваффақиятли якунлаш енгил ва оддий иш эмас. Женева музокараларининг бориши, ундаги дипломатик кураш — баҳслар ва музокараларнинг давом этаётганлиги буни яққол кўрсатиб берди. Лекин, 33 давлат вакилларининг Хельсинкида узоқ давом этган консультацияларида ҳаммага мақбул бўлган Кенгаш кун тартибини ва унинг директиваларини коллектив бўлиб ишлаб чиқа олганликлари, кейинчалик эса бу ҳужжатларни кенгашнинг биринчи босқичида ташқи ишлар министрлари томонидан тасдиқланганлиги факти Умумевропа Кенгаши иккинчи босқичининг шак-шубҳасиз муваффақиятга эришуви учун ишончли асос беради.

Буни энди социалистик мамлакатлардагина эмас, балки капиталистик мамлакатлардаги давлат ва жамоат арбоблари ҳам кенг эътироф этмоқдалар. Масалан, шу йил 8 январда Австрия президенти Ф. Ионас янги йил муносабати билан ўтказган қабул маросимида: Умумевропа Кенгаши «Европа қитъаси учун муҳим тарихий воқеадир» деб таъкидлади. Франция президенти Жорж Помпиду эса ўзининг янги йил табригида: «Менинг ишончим комилки, баҳорда ёки ёзнинг бошида, биз кенгашнинг учинчи босқичини бошлаймиз» деди.

Умуман, Кенгаш иккинчи босқичидаги ҳозирги музокараларнинг бориши объектив тарзда баҳоланса, эндиликда унинг муҳим ижобий натижаларга эришуви учун етарли реал имкониятлар мавжуддир. Бу имкониятларнинг реал воқеликка айланиши эса Европанинг ҳозирги бир-бирига қарама-қарши ҳарбий-сиёсий блокларга бўлиниб, туришига аста-секин хотима беради, қитъада тинч-тотув яшаш ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик муносабатларнинг қарор топишига олиб келади. Бу тинчлик учун шу қадар муҳим ишки, у Европа қитаъсидаги ҳукуматларнигина эмас, балки шу билан бирга мазкур қитаъадаги халқларнинг ва хилма-хил ижтимоий ташкилотларнинг ҳам янада зўр куч-ғайрат сарфлашини талаб қилади. Бунинг учун эса, тинчликсевар кучлар жаҳон конгрессининг ахборотида айтилганидек, Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган Кенгашнинг якунловчи ҳужжатлари оқилона муддатларда ва энг юксак даражада имзоланишига, шунингдек бошланган ишни давом эттиришга ва унинг давом этишини гарантиялашга кўмаклашадиган доимий орган тузишга эришиш керак.

Европада тинчлик, ҳамкорлик ва хавфсизликнинг коллектив системасини барпо этиш учун курашда социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг интернационал бирдамлиги ва уларнинг ўзаро келишиб, амалга ошириб келаётган тинчликсевар реалистик ташқи сиёсати ҳал қилувчи роль ўйнаётир.

СССР ва бошқа социалистик мамлакатлар Европа давлатлари ўртасида камситиш ва тенгсизликдан ҳоли бўлган иқтисодий ва маданий алоқаларни кенг миқёсда авж олдириб юборишга қаратилган тенг манфаатли ҳамкорлик қилишдан иборат конструктив таклифларни илгари сураётирлар. Бундай ҳамкорлик ҳар бир давлатнинг суверенитетини қатъий ҳурматлаш ва унинг ички ишларига аралашмаслик доирасида ҳар бир мамлакат қонунларига риоя қилинган, урф-одатлари ва анъаналари ҳисобга олинган ҳолда ривожлантирилиши лозим.

Европада хавфсизлик ва ҳамкорликнинг мустаҳкам системасини ўрнатишдан иборат тарихий вазифа қуролсизланиш проблемасини конструктив тарзда ҳал этишни ҳам ўз ичига олади. Совет Иттифоқи ва социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари сиёсий кескинликни юмшатиш билан бир қаторда қуролланиш пойгасини тўхтатиш, — ёппасига ва батамом қуролсизланишга ёрдам берадиган ҳарбий кескинликни ҳам юмшатиш учун изчиллик билан курашиб келмоқдалар.

Шубҳасизки, бу проблемани ҳал этишда ижобий силжишга эришилиши ва Умумевропа Кенгаши иккинчи, учинчи босқичлари, ишининг муваффақиятли якунланиши фақат Европадагина эмас, балки бутун дунёда ялпи тинчликни таъминлаш учун, иқтисодий, техникавий ва маданий алоқаларни янада кенг ривожлантириш учун янги истиқболлар очиб беради. Бу эса ақл-идрок, реализмнинг ғалабаси, Совет Иттифоқи ва социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ўтказиб келаётган ленинча ташқи сиёсат ҳаётий кучининг буюк тантанаси бўлади.

З. ИСАМУҲАМЕДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг сиёсий шарҳловчиси.

ЗОҲИДА Саидмуродова «Юлдуз» фирмасининг Собир Раҳимов филиалида ўн йилдан бери ишлаб келади. У мастерлик қилаётган 6-цех коллективи социалистик мусобақада пешқадамлик қилаётир. Тажрибали мастер ёшлар малакасини оширишга алоҳида эътибор беради. Суратда: З. Саидмуродова шогирдлари Қумри Тошалиева ҳамда Табассум Қодироваларга маслаҳат бермоқда.

Ж. Тўраев фотоси.

ОММА БИЛАН ҲАМКОРЛИКДА

Яқинда Тошкент шаҳар Совети депутати А. Ғаниев, Ленин район Совети депутатлари С. Юсупов, М. Шитова, В. Трюхачёва ва Ш. Толиповалар Қуйлиқ массивидаги 218-ўрта мактаб биносида наказларнинг бажарилиши бўйича сайловчиларга ҳисобот бердилар. Депутат А. Ғаниев сайловчилар наказларининг қандай бажарилаётгани ҳақида бафуржа тўхталиб ўтди.

— Тошкент шаҳар ижроия комитети, — деди у — Қуйлиқ массивини ободонлаштириш масаласига жиддий эътибор бермоқда. Янги, 26-трамвай маршрути ишга туширилди. 15, 52-маршрутлардаги автобуслар ҳамда 6-маршрутдаги трамвай қатнови яхшиланди.

Район Совети депутатлари номидан С. Юсупов сўзга чиқди. Депутат массивда 560 ўринли мактабгача ёшдаги болалар муассасалари фойдаланишга топширилганлиги, аҳолига хизмат қиладиган поликлиника биноси қурилиши ниҳоясига етай, деб қолганлиги, янги ўрта мактаб қурилиши тез суръатлар билан олиб борилаётганлиги ҳақида гапирди. Сайловчиларнинг наказларига биноан массивдаги иситиш тармоқлари тартибга келтирилди ва озиқ-овқат ҳамда саноат моллари билан савдо қиладиган магазинлар ишга туширилди.

Валентина Древаль, Жалол Кенжабоев, Римма Кан, Вера Демушкина каби сайловчилар массив аҳолиси номидан депутатларга бу ердаги савдо шохобчалари хизматини яхшилаш, Муқим ва Хушнуд номли кўчаларни тартибга келтириш, шунингдек, кўкаламзорлаштириш ишларига оид янги наказлар топширишди.

А. САМАДОВ.

ЮБИЛЕЙГА КЎРГАЗМАЛИ АГИТАЦИЯ

ПЛАКАТЛАРДА — ВЕТЕРАНЛАР

Бўка район партия комитети Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига колхоз ишлаб чиқаришининг ветеранлари ҳақидаги «Ҳамиша сафда» деган плакатларни тарқатди.

Бу плакатларда районнинг машҳур кишилари ҳақида ҳикоя қилинади. Улар республика ташкил этилган вақтдан буён босиб ўтилган қаҳрамонона 50 йилнинг жонли гувоҳлари, биринчи комсомоллар, босмачиларга, маҳаллий миллатчиларга қарши курашган колхоз тузумининг қалдирғочлари, қишлоқларда партия ташкилотларининг етакчилари, янги турмуш, янги одатларнинг жонкуярларидир.

Ана шундай ветеранлардан бири Солихўжа ота Шарофхўжаевдир. Бу қарияни районда ҳамма билади. У 22 ёшида «Қўшчилар союзи»нинг раиси бўлган. Йигирма олтинчи йили район Советига депутат қилиб сайланиб, Янгиқўрғон қишлоқ Совети раиси лавозимида ишлаган. Шу ерда «Маданият» колхозини тузган. 1929—1934 йилларда бу хўжаликни тиклашда фидокорлик кўрсатган. 1934—1939 йилларда ҳозирги «Ленинизм» колхозида партия ташкилотининг секретари, райком инструктори, 1939—1941 йилларда район партия комитетининг секретари вазифаларида ишлаб, халқ ўртасида катта ҳурмат қозонган. 70 ёшли қария ҳозир колхоз кутубхонасида мудир.

Колхоз тузумининг фаол иштирокчиларидан Жўрабобо Сулаймонов:

— Биз дастлаб колхоз тузиб, пахта етиштирганимизда барча ишларни от, ҳўкиз ва кетмон ёрдамида бажарилар эди. Ҳосил олти-етти центнердан ошмасди, — дейди.

Ота қишлоқда техника жиловини тутган, янгиликка дадил йўл очган биринчи механизаторлардан бўлди. Ўтган йил у яшаётган колхозда 33 центнердан пахта ҳосили етиштирилди. Қир участкаларидаги айрим бригадалар салкам 50 центнерлик маррага етди. Отахоннинг кўз ўнгида техника шарофати туфайли пахтачилик ана шундай мислсиз ривожланиб борди.

Жўра Ёров, Солихўжа Порсиев, Мирзаахмад Хайитбоев сингари кексаларнинг ҳаёт йўли ҳам мазмунли. Район тарихи саҳифаларида уларнинг кўпгина ибратли ишларни варақлаш мумкин. Жумладан, Жўра ота дружиначилар сафида босмачилар, халқ душманларига қарши курашнинг оғир дамларида сабот ва матонат кўрсатди. «Қўшчилар союзи», «Қизил кетмон» каби социалистик қишлоқ хўжалиги артелининг куртакларини бунёд этди, уларнинг йирик коллектив хўжалик даражасига етиб, мустаҳкамланишида фаоллик кўрсатди. Бир неча колхозларда раис, сўнг пахта пунктида мудир, район сув хўжалиги участкасида бошлиқ бўлиб ишлаган кезларда партия сиёсатини оғишмай амалга ошириб келди.

Плакат районда биринчилар қатори ўтюрак ёшлар — комсомоллар сафига кирган, навқирон йилларини янги жамият қуришга, сарфлаган Солихўжа Порсиевнинг ҳаёт йўли билан ҳамда йигирма беш йилдан буён «Партия XX съезди» колхози правлениесининг раиси бўлиб ишлаётган Улуғ Ватан урушининг иштирокчиси, кўкси жанговар ва меҳнат орден, медаллари билан тўла Мирзаахмад Хайитбоевнинг фаолияти билан ҳам таништиради.

Ўзбекистон колхоз ва совхозлар тарихи жамоатчилик институтининг Бўка районы филиали томонидан тайёрланган мазкур кўргазмали агитация дала шийпонларини, мактабларни, кутубхоналар ва клубларни безайди. У республиканинг олтин юбилейи ҳақида суҳбат ўтказувчи агитатор ва пропагандистлар учун яхши қўлланмадир.

С. МУСАЕВ.

ПАРТИЯ МАДҲИ

Партиям сен ўзингсан ҳар ишда толмас билак,
Сен бор орзулар ушалгай, юксалгай дилда тилак.
Қайга кўз солмай диёрим музаффар ҳар борада,
Ҳар одим сенсиз отилмас, сенингсиз урмас юрак.
Кеча-кундуз фикру зикринг элим шод-мамнун этиш,
Ҳамма шод ўз давридан, йўқ раҳнамо сендан бўлак.
Сен бўлиб ибрат жаҳонга тинчлик ўрнатмоқдасан,
Бу ишингга барча қойил, ҳаммада яхши истак.
Бор бўлгил, мангу яша, доим зафар ёринг эрур,
Сенки бор обод Ватан, сен бор учун йўқ ғам емак.
Фахр ила ёзди Азимий ҳур диёрим мадҳини,
Сен бўлиб ҳар ишда ҳамкор, берди илҳоминг кўмак.

Т. АЗИМИЙ.

ЛЕКТОРЛАР СЕМИНАРИ

Область «Билим» жамияти ва Орджоникидзе район партия комитети педагогика билимларини меҳнаткашлар орасида кенг пропаганда қилишга бағишланган семинар-кенгаш ўтказди. Семинарда педагогика билимлари бўйича лекторлар, мактаб раҳбарлари, партия ташкилотлари секретарлари, касаба союз ва комсомол ходимлари, хўжалик раҳбарлари иштирок этдилар.

Кенгашда педагогика фанлари кандидати Фотима Абдуллаева «КПСС XXIV съезди ва педагогика пропагандаси вазифалари», Тошкент чет тиллар институти педагогика ва психология кафедрасининг мудири, педагогика фанлари кандидати Раҳима Назарова «Н. Д. Ушинский улуғ рус педагоги» темаларида мазмунли лекциялар ўқидилар.

И. БОБОХОНОВ.

ТОШКЕНТ метрополитени қурилиши шу кунларда зарбдор меҳнат вахтасига айланган. Ҳарбир участка, бўлинма, бригада ва илғор ишчилар ўртасида социалистик мусобақа кун сайин авж олиб бормоқда. Ўзбекистон ССР ҳамда республика Компартиясининг 50 йиллик олтин тўйи шарафига бағишланган бу мусобақада В. Кожемякин бошлиқ метросозлар бригадаси ғолиблик қилмоқда. Улар смена топшириқларини 1,5—2 ҳиссага етказиб адо этиб, ўз ҳамкасбларига намуна бўлмоқдалар. Суратда: илғор бригада аъзолари (чапдан, ўнгга) В. Кожемякин, В. Югай, И. Хитриков, С. Воронин, В. Карташев ва А. Блохинлар, чапда эса тоннель қурилишининг умумий кўриниши.

А. Горокрик фотолари.

ИШЧАН КИОСКАЧИ

22 йилдирки, Файзихон опа зиё тарқатади. Кичкинагина киоскасининг олди доимо одамлар билан гавжум. Янги келган газета ва журналларни у ўқувчиларга тезроқ тақдим қилсам, дейди. Унинг кунлик плани 70 сўм. Аммо, ҳар куни 90 ҳатто 100 сўмлик ҳам савдо қиляпти. Бунинг эвазига ҳар кварталда мукофот олмоқда.

Файзихон Хўжаева киоскага келган газета ва журналлардан намуналар олиб харидорлар кўзига кўринадиган жойга териб қўяди. Шунда ўқувчи харидор ўзи учун зарур бўлган газета ва журналларни дарров танлаб олади. Шу боисдан ҳам савдо обороти плани ортиғи билан адо этилмоқда.

Файзихон опа ҳозир Ишчилар шаҳарчасидаги 23-киоскада савдо қилмоқда. Янги йил учун обуна бошланган кезларда у ён атрофдаги мактаблар ва ташкилотларни бир-бир айланиб чиқди. Одамларни янги йил газета ва журналларига обуна қилди.

Н. ОМОНОВ,
Тошкент шаҳри.

ҚАРДОШ ҚОЗОҒИСТОНДАН ХАТ

ОЛАТОУ БАҒРИДАГИ БЎСТОН

ИЛҒОР хўжаликлар хусусида гаплашар эканмиз, ҳамкасбларимиз бўлмиш — «Социалистик Қозоғистон» газетасининг ходимлари энг аввало «Гигант» совхозини фахрланиб тилга олдилар. Сўнгги йилларда мазкур хўжаликда жуда катта ютуқлар қўлга киритилганлиги, ишчи-хизматчиларнинг фаровон турмуши ҳақида қатор рақамларни шарҳлаб бердилар. Бизда «Гигант»ни кўриш орзуси туғилди. Мақтови келтирилаётган совхозни кўрмай бўладими, ахир?!

...Қарияларнинг ҳикоя қилишларича, ярим аср муқаддам бу ерлар шип-шийдон янтоқзор, оби-ҳаётга ташна қирадирлар бўлган. Узоқ йўл босиб келаётган карвонлар, яйлов излаб юрган чўпонлар Олатоунинг Қулжа довонидан тезроқ ўтиб олишга ошиқишар, туя ва отларини ҳаялламай, бу машъум жойдан олисроққа олиб кетишга ҳаракат қилишар эканлар. Қулжада тунасанг кунинг битди, дейишаркан сарбонлар, ўша маҳалларда.

ОРАДАН йиллар ўтди. Коммунистик партиянинг раҳнамолиги, совет кишиларининг қаҳрамонона меҳнати туфайли ялангтўш чўл қиёфаси мутлақо ўзгариб кетди. Қум барханлари устида гўзал посёлкалар, ҳашаматли иморатлар бунёд этилди. Қудратли, мўъжизакор техника одамларнинг мушкулини осон қилди. «Маловодное» — «Камсув» деб аталган жойда ажойиб бир бўстон яратилди. Яхши ният билан янги хўжаликка «Гигант» деб ном қўйдилар.

Лекин «Гигант»нинг юксалиш йўли равон бўлмади. Чунки бу совхоз Маловодное ва Евгеньевка қишлоқларидаги иккита камқувватли колхозлар базасида ташкил этилган бўлиб, атиги 40 минг бош қўй, 550 бош йирик шохли қорамол, 490 та от «мерос» бўлиб қолган эди. Чорвачилик қурилмалари қўҳна эди. Қўй-қўзиларнинг ярмидан кўпи деярлик очиқ ҳавода қишлашарди. Боғроғлардан оғиз очмаса ҳам бўларди... 1957 йилда аҳвол ана шундай эди.

Қандай қилиб кескин ривожланиш йўлига чиқиб олиш мумкин?! Совхоз раҳбарлари ва мутахассислари олдида ана шундай оғир муаммо турарди. Улар энг аввало асосий эътиборни экин майдонларининг структурасини яхшилашга, қишлоқ хўжалиги экинларига ишлов бериш агротехникасини намунали йўлга қўйишга азми-қарор қилдилар. Бу вақтга келиб боғдорчилик ва узумчиликни ривожлантириш учун давлат йўли билан катта маблағлар ажратилди. Орадан атиги уч йил ўтгач, хўжалик 700 гектар узумзорга, 242 гектар боғ-роғларга, 40 гектар турли хил мевазорга эга бўлди.

Ишчиларнинг ғайрат шижоати, мутахассисларнинг ишбилармонлиги ва ижодий изланишлари тез кундаёқ ўзининг самарали натижаларини кўрсатабошлади. Жумладан илгарилари кузги буғдойнинг ҳар гектаридан 7 центнердан ҳосил олинган бўлса, эндиликда унинг гектаридан 16—18 центнердан хирмон кўтаришга эришилди. Жамоат чорвачилигининг маҳсулдорлиги ҳам сезиларли даражада ўсди.

Лекин совхоз мутахассисларининг «дарди» бошқа ёқда эди. Улар хўжаликни ихтисослаштириш йўлига солиб олиш учун зўр бериб ҳаракат қилардилар. Зотан узумчиликдан келаётган мўл-кўл даромад ва катта ҳосилдорлик миришкорлар олдида улкан истиқболлар уфқини очиб бераётган эди. Шу боисдан ҳам хўжаликда маҳаллий шароитларга мослаштирилган узум навларини кўплаб экабошладилар.

— 1967 йилга келиб, — дейди совхоз директори Эрежебой Эшматович Жерембоев, — бизлар чуқурлаштирилган ихтисослаштириш программасини ишлаб чиқдик. Узум ва меваларнинг совуққа ҳамда қурғоқчиликка чидамли бўлган навларини етиштирдик. Авваллари шасла, нимранг, оқ мускат сингари навлар аралаш ҳолда экилган бўлса, эндиликда рислинг, қулжа, алиготе, венгрия мускати, ркацители, саперави, тербаш, оқ кокур, алеатико каби навлар экилабошланди. Токларнинг бу турларида ҳосият кўп экан.

Масалан, рислингни олиб кўрайлик. У ўрта муддатларда пишиб етилади. Совуққа ўта чидамли. Вегетацион даври 140 кун. Бу вақт мобайнида рислинг доналарининг шарбатида 17—20 процент қанд моддаси тўпланади. Сўнгги тўрт йилда унинг ҳар гектаридан 95,7 центнердан ҳосил йиғиб олаётирмиз. Ёки Венгрия мускатига эътибор берайлик. Узумнинг бу тури чиллакилиги, кўп ҳосил бериши билан фарқланади. Августнинг охирларида сув кўтаради. 128—130 кунлар ичида пишиб етилади. Бу даврда доналарда 24—26 процент қанд моддаси йиғилади. Венгер мускати ўзининг хушбўйлиги билан ҳам ихлосмандлар диққатига сазовор бўлмоқда.

...Дарвоқе, совхоз директори ҳақида икки оғиз сўз. Кишиларнинг айтишича, Э. Э. Жерембоев ўз ишининг мутахассиси. Чорак асрдан буён Қозоғистон шароитларида ток ва мевали дарахтлар етиштириш борасида илмий иш олиб борар экан. Область Советнинг депутати, иқтисод фанлари кандидати Э. Э. Жерембоевнинг «Гигант» совхозини юксалтиришга катта хизматлари сингган.

СОВХОЗ директори чуқур ихтисослаштириш, узум турлари, меҳнатни илмий ташкил этиш, ҳосилдорлик, даромад ҳақида мароқ билан сўзлайди:

— Ҳозир совхозда 1600 гектар майдонга узум экилади. Йилдан-йилга ҳосилдорлик тўхтовсиз ошиб бормоқда. Ўтган саккизинчи беш йилликда ҳар гектар ердан 68,1 центнердан ҳосил кўтарилди. Тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилида гектар ҳосилдорлиги 91,1 центнерга, иккинчи йилида 92,6 центнерга, учинчи йилида 93 центнерга етказилди. Ялпи ҳосил ўсиши билан ишлаб чиқаришнинг умумий ҳажми ҳам ортаборди. У йилига 235 процентни ташкил этди. Давлатга узум ҳосили топшириш эса 2,5 баравардан зиёд кўпайди.

Қатор ораларига ишлов бериш, ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш, фан-техника ютуқлари, илғор тажриба ва усуллардан кенг фойдаланиш, плантацияларни ўғитлашда ва суғоришда қўлланилган янгиликлар оқибат натижада ҳар гектар ҳосилдорлигини, боғдорчилик маданиятини кескин оширишга, беш йилликнинг учинчи йилида катта ғалабаларни қўлга киритишга имконият яратди.

ТОК ТУПЛАРИ ўғитланади. Бу маълум. Лекин гигантликлар сўнгги йилларда узум доналарининг тез етилиши ва кўпроқ қанд моддаси тўплаши учун «танадан озиқлантириш» усулини қўллайбошладилар. Бунда микроэлементлар сифатида 0,16 процентли марганец, 0,15 процентли олтингугурт кислотаси ва 0,2 процентли бур аралашмаси олинди. Бу аралашма билан ток таналари икки марта — мева ўсиш даврида ва пишиш арафасида озиқлантирилади. Натижада ҳосилнинг нобуд бўлиши 1,2 процент камайди.

Хўжаликнинг иқтисодий қудрати ўсган сайин ишчи-хизматчиларнинг моддий-маданий шароити, турмуш фаровонлиги ҳам йилдан-йилга яхшиланиб бормоқда. Совхоз 1971 йилда 1 миллион 572 минг, 1972 йилда 1 миллион 915 минг, 1973 йилда эса 2 миллион сўмдан зиёд соф фойда олди. Ҳозир бир йилда олинаётган соф фойда илгариги тўрт йиллик рақамга тенг бўлмоқда. Утган саккизинчи беш йиллик даврида бир ишчининг ўртача йиллик маоши 940 сўм бўлган бўлса, 1973 йилда эса салкам 2000 сўмни ташкил этди.

...Совхоз посёлкасини томоша қилган кишининг кўзи қувнайди. Кенг асфальт кўчалар, қатор қилиб солинган чиройли иморатлар, кинотеатрлар, магазинлар, шифохоналар, болалар боғчалари, маданият саройлари — буларнинг ҳаммаси фидокорона қилинган меҳнатнинг самарасидир.

Утган йиллар мобайнида совхозда ҳақиқий соҳибкор боғбонлар отряди етишиб чиқди. Ҳозирги кунларда З. Нагаевская, О. Собиров, Г. Калпакиди, Ф. Кирьянов, С. Алдажаров, И. Игнатенко, Г. Кроус, Д. Султонбекова, Т. Киртоев кабиларнинг номларини хўжалик аҳли иззат-ҳурмат билан тилга оладилар. Совхозда ўзининг ҳалол меҳнати туфайли шон-шараф қучган, СССР орден ва медаллари билан тақдирланган ўнлаб илғорларни, новаторларни учратиш мумкин.

Уттиз икки миллат вакили бир тан, бир жон бўлиб меҳнат қилаётган «Гигант» совхозининг келажаги шубҳасиз порлоқдир. Хўжаликнинг барча ишчи-хизматчилари шу кунларда КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини муддатидан илгари амалга ошириш учун, беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йилида ҳам Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида улкан зафарлар қучиш учун бутун куч ва имкониятларини сафарбар этмоқдалар.

Р. УМАРОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

СЕРҚУЁШ РЕСПУБЛИКАМИЗДА

ЛЕНИН ПАРТИЯСИГА РАҲМАТ!

НАМАНГАН область мактаб санъат байрами шундай шиор остида ўтди. Санъат байрамида ёш созандалар, ашулачилар, раққосалар, рассомлар — жами 600 дан ортиқ киши қатнашди. Уларнинг энг яхшилари республика ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига бағишланган республика санъат байрамида область вакиллари сифатида қатнашадилар.

ЧЎЛҚУВАРЛАР ХОНАДОНИГА ГАЗ КЕЛДИ

ЯНГИЕР. Пахтакор районидаги «Самарқанд» совхози посёлкасига табиий газ келди. Мирзачўлдаги газ магистралларининг узунлиги ҳозир 500 километрдан ошиб кетди. «Зангори ёқилғи» даштдаги кўпгина хўжаликларга келтирилган. «Союзузбекгаз» трестининг 7-кўчма механизациялашган колоннаси коллективи йил бошидан бери олти юзга яқин деҳқоннинг хонадонини газлаштирди. Йил охирига қадар яна икки минг оила табиий газ билан таъминланади.

МАҲАЛЛАДА ЛЕКЦИЯЛАР

ТОШКЕНТнинг Октябрь районидаги Чақар маҳалласида тузилган 20 лекторий программасига республика ва Ўзбекистон Компартиясининг ярим асрлик юбилейига бағишланган тематик кечалар киритилди. Маҳалла аҳолиси билан учрашишга олимлар, мутахассислар, маданият арбобларини таклиф этиш мўлжалланади. Улар ленинча миллий сиёсат тантанаси тўғрисида лекциялар ўқийдилар, республика тараққиётининг энг муҳим босқичлари тўғрисида гапириб берадилар.

Яқинда бу ерда Алишер Навоий номли адабиёт музейининг ходимлари суҳбат ўтказдилар.

(ЎзТАГ).

«Янгиерводстрой» тресги 21-механизациялашган кўчма колоннаси коллективи Жанубий Мирзачўл каналининг марказий чап ирмоғи қурилишини жадал суръатлар билан давом эттирмоқда. Узунлиги 51 километр бўлган бу янги ирмоқ фойдаланишга топширилгач асрий чўлнинг бепоён бағрида ташкил этилаётган янги-янги хўжаликлар ерлари мўл-кўл ҳосил берадиган пахта майдонларига айланади.

В. Таран фотоси.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

«БИЗ ИШОНЧ БИЛАН ЯНГИ ҲАЁТ ҚУРМОҚДАМИЗ»

— Менинг чин юракдан айтилган самимий миннатдорчилигим ва саломимни Совет Иттифоқидаги ўқитувчиларим, дўстларим ва ўртоқларимга етказсангиз!

Озод қилинган Жанубий Вьетнам районларида рус тилида баён этилган бундай сўзларни эшитиш ҳамиша ёқимлидир.

— Мен шу ерда Донгха шаҳрида туғилганман, — ҳикоя қила бошлади менинг янги танишим Нгуен Ба Фонг. — Жанубий Вьетнамни озод қилиш Миллий фронти мени бошқа ўртоқларим билан бирга 1967 йили СССРга юборди. Мен Ростовдаги қишлоқ хўжалик машинасозлик техникумида, кейинчалик «Ростсельмаш» заводида ўқидим...

Ҳозир Фонг қишлоқ хўжалик техникаси ва инвентарларини ремонт қиладиган ва тайёрлайдиган устахонада ишлаяпти. Бу устахона озод қилинган Куангчи вилоятидаги биринчи механика корхоналаридан биридир. У Вьетнам Демократик Республикасининг ёрдами билан қурилган. Унда тракторлар ва насослар ремонт қилинади, эҳтиёт қисмлар тайёрланади. Шунингдек, айрим кенг истеъмол товарлари ишлаб чиқаришни ўзлаштириш ҳам кўзда тутилмоқда.

— Қурилишда барча фидокорона меҳнат қилишди, — дейди қурилиш бошлиғи Нгуен Кон Ню.— Малакали ишчиларнинг етишмаслигига қарамасдан, барча бинолар ўз муддатларида қуриб битказилди. Ишлаб чиқариш планимизни 31 процент ошириб бажардик, рационализаторлик таклифларидан 28 минг донг маблағ тежаб қолиш имконияти туғилди. Устахонани қабул қилиб олган комиссия иш сифатига юқори баҳо берди. Озод қилинган Жанубий Вьетнамда Миллий фронти ташкил этилган куннинг бир йиллигида, объектни фойдаланишга топшириши ҳақидаги актни имзоладик.

Куангчи вилоятидаги биринчи механика корхонаси қурилишидаги муваффақиятлар учун Жанубий Вьетнам Республикаси қурувчилар ва монтажчилар коллективини III даражали Озодлик ордени билан мукофотлади. Ишчилардан кўпчилиги медаллар билан тақдирланди.

Ҳозир дастгоҳлар ва механизмлар ёнида республиканинг энг ёш ишчилар синфи вакиллари хизмат қилмоқда. Улардан кўпчилиги ВДРда махсус курсларни тамомлаб келди.

Устахона директори Нгуен Чонг Ан биз билан хайрлашар экан, шундай деди:

— Бизлар тинч қурилиш ишларини давом эттиряпмиз. Мен ўйлайманки, бизлар янги, ёркин ҳаёт қурамиз.

Ю. ЧУРЬЯНОВ,
АПН махсус мухбири.
Донгха—Ханой.

ЧИЛИ ВАТАНПАРВАРЛАРИГА ОЗОДЛИК!

БЕРЛИН. Халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси ҳаёти хавф остида қолган Луис Корваланни ва Чилидаги бошқа ватанпарварларни ҳимоя қилиб чиқишни сўраб Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош секретарига, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг инсон ҳуқуқлари билан шуғулланувчи комиссияси раисига ва Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош ассамблеяси XXVIII сессиясининг раисига 97 мамлакатдаги ўзининг 110 та ташкилоти номидан телеграмма йўллади.

Телеграммада бирлашган миллатлар ташкилотининг обрўйи қамоққа олинганларни қутқариб қолиш ва уларни қамоқдан бўшатиш борасида катта роль ўйнаши мумкин, деб уқтириб ўтилди.

ЖЕНЕВАДАГИ УЧРАШУВ

ЖЕНЕВА, 23 февраль. (ТАСС). Бу ерда стратегик қурол-яроғларни чеклаш тўғрисидаги Совет-Америка музокараларида қатнашувчи делегацияларнинг навбатдаги учрашуви бўлиб ўтди.

ҚЎШИНЛАРНИ ОЛИБ ЧИҚИБ КЕТИШ ТУГАЛЛАНДИ

ҚОҲИРА. 22 февраль. (ТАСС). Миср Араб Республикасининг ҳарбий вакили Исроил қўшинларини Деверсуара районида Сувайш каналининг ғарбий соҳилидан олиб чиқиб кетиш пайшанба куни кундуз соат 12 да тугаганлигини айтди.

КАМСИТИШ ҚОРАЛАНДИ

БОНН, 25 февраль. (ТАСС). Коммунистлардан ва бошқа демократлардан яна 24 кишини Германия Федератив Республикасида кейинги вақтларда давлат муассасалари ва ўқув юртларида ишга олишдан бош тортдилар. Жумладан, Штутгартда Германия социал-демократик партиясининг аъзоси Себастьян Гартенни, шунингдек Германия Коммунистик партиясининг аъзоси бўлган ёш педагог Гаральд Шваделерни мактабга ишга қабул қилишдан бош тортдилар.

Уларни сиёсий камситиш учун «радикаллар тўғрисида қарор» асос бўлди. Ҳукуматнинг бу машъум маъмурий қарорида коммунистларнинг ва бошқа демократларнинг давлат муассасаларида ва ўқув юртларида ишлаши тақиқлаб қўйилди.

Германия социал-демократик партиясининг кўпгина аъзолари, касаба союз активлари, кўзга кўринган жамоат арбоблари, ёшлар ва студентлар ташкилотлари «касбларни эгаллаш тақиқланиб қўйилганлигига» ва конституцион ҳуқуқлар оёқости қилинаётганлигига қарши чиқмоқдалар.

РАСМИЙ ЖИҲАТДАН ТАНИДИ

ДАККА, 23 февраль (ТАСС). Бу ерда маълум бўлишича Эрон билан Туркия Бангладеш Халқ Республикасини расмий жиҳатдан танийди. Шундай қилиб, Бангладеш ташкил этилганидан буён ёш мустақил давлатни ҳозиргача жаҳоннинг 112 мамлакати таниди.

МХР. Мамлакат пойтахти — Улан-Батор тобора кенгайиб, гўзаллашиб боряпти. Янги-янги кварталларга, маданий-маиший муассасаларга асос солинмоқда. Қурилиш ишларида ранг-баранг ойна, пластика ҳамда цементдан кенг фойдаланилмоқда. Бу эса халқ Мўғулистони марказини Осиёнинг замонавий шаҳарларидан бирига айлантирмоқда.

Суратда: янги турар-жой микрорайони.

ТАСС фотохроникаси.

МУЖИБУР РАҲМОН ЛОҲУРГА КЕЛДИ

ЛОҲУР, 23 февраль. (ТАСС). Бангладеш Халқ Республикасининг бош министри Мужибур Раҳмон бугун бу ерга келди. У мусулмон мамлакатлари давлат ва ҳукумат бошлиқларининг конференциясида иштирок этади. Аэропортда Мужибур Раҳмонни Покистон бош министри Зулфиқор Али Бхутто кутиб олди.

Маълумки, Покистон кеча Бангладешни мустақил давлат сифатида расмий жиҳатидан таниган эди. Ўз навбатида Бангладеш ҳукумати ҳам Покистонни расмий жиҳатидан таниди.

«ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИ ТАРИХИ»НИНГ БИРИНЧИ ТОМИ

Иккинчи жаҳон уруши тугаганига салкам 30 йил вақт бўлди. Бу кам вақт эмас. Бироқ урушгача ва уруш давридаги воқеаларга бўлган қизиқиш камайиш ўрнига тобора ортиб бормоқда. Барча қитъадаги миллионлаб кишилар урушнинг келиб чиқиш сабабларини, фронтлардаги жанговар ҳаракатларнинг боришини, бу қонли жангнинг чинакам айбдорларини билишни истайдилар. Нима сабабдан бу урушнинг олдини олиб бўлмади, «енгиб бўлмас» деб ном олган Гитлер Германияси ва милитаристик Японияning қандай кучлар яксон этганини, ўтган урушнинг сиёсий, иқтисодий, ҳарбий, идеологик, социал ва юридик характерларининг муҳим сабабларини тушунишга қизиқмоқдалар.

Бу табиий ҳол. Иккинчи жаҳон уруши тарихи ҳамон социализм ва капитализм ўртасида реакцион ва прогрессив кучлар ўртасида кескин синфий ва идеологик кураш мавзуи бўлиб қолмоқда. Буржуа пропагандаси уруш натижалари ва унинг сабоқларини ўзгача таҳлил қилмоқда ,унинг сабоқларини нинкоблашга, фашистлар давлатини тор-мор этишда Совет Иттифоқи ва жаҳондаги бошқа халқларнинг қаршилик ҳаракатини камситишга уринмоқда. СССР Қуролли Кучларининг озодлик миссиясини камситишга, дунёдаги биринчи социалистик давлатнинг ташқи сиёсатига ҳар тарафлама путур етказишга уринмоқда. Шунинг учун ҳам урушнинг бутун кирдикорларини, унинг келиб чиқиш сабабларини ҳартомонлама илмий асосда текшириш муҳим оммавий-сиёсий аҳамиятга эга бўлган масаладир.

Бизнинг мамлакатимизда кўптомли «1939—1945 йилларда иккинчи жаҳон урушининг тарихи» тўплами устида катта иш олиб борилмоқда. Бу асарларни нашр этишда СССР Мудофаа министрлиги ҳарбий тарих институти илмий коллективлари, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институти, СССР Фанлар академияси ҳузуридаги умумтарих ва СССР тарихи институтлари актив иштирок этмоқдалар. Шунингдек бу ишга бошқа илмий текшириш муассасалари ҳамда олий ўқув юртларининг кўплаб малакали мутахассислари ҳам жалб этилган.

Редакцион коллективларга бош редакцион комиссия раҳбарлик қилади. Унинг составига таниқли совет ҳарбий саркардалари — Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, машҳур тарихчилар, философлар, иқтисодчилар, юристлар, ва бошқа олимлар кирган. Комиссияга КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР Мудофаа министри Совет Иттифоқи маршали А. А. Гречко бошчилик қилмоқда.

«1939—1945 йиллардаги иккинчи жаҳон уруши тарихи» асарлари кенгайтирилган ҳужжатлар асосида ишлаб чиқилмоқда. Бу тўплам совет ва чет эл китобхонларига мўлжалланган. У 12 томда нашр этилади. Яқинда тўпламнинг биринчи томи босмадан чиқди. Бу том «Урушнинг туғилиши». Прогрессив кучларнинг тинчликни сақлаш учун кураши» деб номланади.

Бош редакцион комиссияси томонидан берилган сўзбошида барча 12 томлик нашрга асос қилиб олинган мавзуларга қисқача тушунтириш берилган. Биринчи том биринчи жаҳон урушининг охирги давридан то 1935 йилларгача бўлган даврни ўз ичига олади. У икки қисмдан иборат. Биринчи қисмда иккинчи жаҳон уруши келиб чиқиш процесслари таҳлил қилинади, фашизмни империалистик доира томонидан рағбатлантирувчи сиёсат очиб ташланади. Иккинчи қисмида эса прогрессив кучларнинг тинчликни сақлаб қолиш йўлидаги кураши, Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг иккинчи жаҳон урушини олдини олиш борасидаги тинчликсевар ташқи сиёсати баён этилади.

Тўпламнинг биринчи томи билан танишиб чиқсангиз унинг авторлари СССР ва бошқа чет эл мамлакатлари архивларидаги кўплаб ҳужжатлардан, бундан аввал ишлатилмаган ҳужжатлардан кенг кўламда фойдаланилганига қаноат ҳосил қиласиз. Китоб карта ва схемалар, кўплаб фотосуратлар билан безатилган. Том охирида 1917—1935 йиллардаги ҳарбий-сиёсий характердаги асосий воқеалар хронологияси берилган.

«1939—1945 йиллардаги иккинчи жаҳон уруши тарихи» биринчи томи СССР Мудофаа министрлиги ҳарбий нашриёти томонидан босиб чиқарилди.

Полковник
ИВАН ВИРОДОВ,
тарих фанлари кандидати.
АПН.

МАЪМУРЧИЛИК ЙЎЛИДА

«Хўжакент» совхозининг сут-товар фермасида иш ҳар қачонгидан ҳам қизғин. Молбоқар ва сут соғувчилар чорва қишловини соз ўтказиш учун астойдил меҳнат қилишмоқда.

Мана, ҳамма чорвадорлар фермадаги қизил бурчакка тўпланишган. Ферма мудири Эрпўлат Норов йиғилганларни КПСС Марказий Комитетининг партияга ва совет халқига Мурожаати муносабати билан ферма ходимлари олдида турган вазифалар билан таништиради. Партия Марказий Комитетининг бу оташин чақириғига жавобан барча сут соғувчилар ва молбоқарлар ўзларининг юрак сўзларини баён қиладилар.

Сут соғувчи, комсомол аъзоси Мукаррам Умарова бундай дейди:

— Мен ўтган йили социалистик мажбуриятимни адо этдим. Ҳар соғин сигирдан 2452 килограммдан сут соғиб олдим. Беш йилликнинг аниқловчи йилида эса 20 бош соғин сигирни парвариш қиляпман. Бу йил ҳар бир соғин сигирдан пландаги 2300 ўрнига 2600 килограммдан сут соғиб олиб, мажбуриятимни 22 декабрда бажараман. Совхозимизнинг 1-бўлимидаги илғор сут соғувчи Зарифа Назарованн социалистик мусобақага чақираман.

Ташаббускор Умарованинг сўзлари дугоналарига ҳам маъқул бўлди. Улар шахсий мажбурият олиб ишлашга якдиллик билан аҳд қилишди.

Уғилжон Рўзматова — ферма пешқадамларидан бири. У қарамоғидаги 22 сигирдан 22 бош бузоқ олиш, ҳар бир соғин сигирдан соғиб олинадиган сут миқдорини 2900 килограммга етказишга қарор қилди ва бу мажбуриятни 11 ой ичида бажаришга сўз берди. У. Эгамназарова, М. Пирматова, У Мирбобоева, М Никиенко ва бошқалар ҳар бош соғин сигирдан камида 2400—2600 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олиш ташаббускорларидан. Сут соғувчи 17 дугона шахсий мажбурият олган. Ҳар бир сигирдан пландаги 2150 килограмм ўрнига ўртача 2400 килограммдан сут соғиб олишга аҳд қилишди. Улар давлатга сут сотиш планини СССР Конституцияси кунигача, социалистик мажбуриятни эса 25 декабрга тўла адо этишга сўз бердилар.

Н. Абдукаримов, Р. Ироев, У. Тожибоев, М. Кузнецова, Н. Шомақсудов, К. Пиримбеков қишловни соз ўтказиш ва сут миқдорини кўпайтиришда зооветеринария хизматини ўрнига қўйишмоқда. Ёш бузоқлар алоҳида ажратилиб, иссиқ хоналарда парвариш қилинмоқда.

Совхоз маъмурияти ва партия ташкилоти чорвачилик фермаларида қишловни соз ўтказиш учун қўшимча тадбирларни кўрмоқда. Бу фермада коммунист ва комсомоллар навбатчилик қилиб, қишловдаги юз бераётган камчиликлар олдини олиб ва чорвадорларга амалий ёрдам кўрсатишмоқда. Агитаторлар чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун қишлоқ хўжалик ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисидаги қарор юзасидан мазмунли ва қизиқарли суҳбатлар ўтказишмоқда.

А. РАҲИМБЕРДИЕВ.

ЧЎПОНЛАР ҲУЗУРИДА

Келес яйловларидаги колхоз ва совхозларда минг-минглаб қўйлар боқилмоқда. Қишли-қировли кунларда чўпонлар қўйларни тўқ ва соғлом олиб чиқиш учун жасорат кўрсатмоқдалар.

Чўпонларга маданий-маиший хизмат кўрсатишга катта эътибор берилаётир. Яқинда Келес массивига Янгийўл ва Калинин районлари маданият уйларининг бадиий ҳаваскорлик тўгараклари, соғлиқни сақлаш бўлимлари, маиший хизмат кўрсатиш комбинати ва савдо ходимларидан иборат 60 кишилик махсус агитбригада жўнаб кетишди.

Ҳаваскорлик тўгараклари аъзолари ўзларининг жозибали куй, қўшиқ ва рақслари билан чўпонларни хушнуд этмоқдалар. Савдо ходимлари эса ҳар хил саноат ва озиқ-овқат маҳсулотлари билан савдо қилмоқдалар. Врачлар чўпонларнинг саломатликлари устида ғамхўрлик кўрсатмоқдалар.

ЗАМОНАВИЙ ШИФОХОНАЛАР

Ангрен шаҳрида 240 ўринли янги типдаги касалхона қурилиши авжида. Бу ерда хирургия, терапия, неврология, кўз касалликларини даволаш бўлимлари бўлади. Касалхона қошида ҳар сменада 500 кишини қабул қиладиган поликлиника ҳам ишлаб туради.

Янги қурилаётган қатор касалхона, поликлиника ва амбулаториялар юбилей йилида ишга туширилади. Қибрайда 250 ўринли Бўка районида 250 ўринли касалхоналар шу йил фойдаланишга топширилади. Бу касалхоналар замонавий медицина асбоб-ускуналари билан жиҳозланади.

Бўстонлиқ, Янгийўл ва Юқори Чирчиқ районлари колхоз ва совхозларида ҳам янги типдаги касалхоналар қурилиши бошлаб юборилди. Қурувчилар бу шифохоналарни республикамизнинг олтин тўйи кунигача фойдаланишга топширишга ҳаракат қилмоқдалар.

ТОШКЕНТ чинни заводи маҳсулоти халқимиз орасидагина эмас, республикамиздан ташқарида ҳам ўзининг нафис ва чиройли безаклари билан харидорлар эътиборини жалб қилмоқда. Чинни идишларнинг харидорбоп бўлишида завод меҳнаткашлари билан бир қаторда рассомларнинг ҳам хизмати каттадир. Чунки идишларнинг безаклари қанча дид билан ишланса, шунча харидорбоп бўлади. Ана шундай моҳир рассомлардан бири Аҳмад Мирзаевдир. У қадимги ўзбек усталари санъати билан ҳозирги замон санъатини уйғунлаштириб, чинни идишларга янги-янги безаклардан сайқал бермоқда. Суратда: рассом янги безак устида ишлаётган пайт.

Н. УСМОНОВ фотоси.

(ЎзТАГ фотохроникаси).

КИЧКИНТОЙЛАР ҚУВОНЧИ

«Марказ—15» микрорайонида қад кўтарган қўш қаватли болалар боғчасида кичкинтойларнинг қувноқ овози жаранглаяпти. 280 ўринли боғча замонавий типда қурилган бўлиб, кичкинтойларнинг яйраб дам ва тарбия олишлари учун ҳамма шароитлар муҳайё қилинган. Қабул қилинган болалар 12 та группада малакали тарбиячилар қўлида тарбия олмоқдалар.

Боғча хоналари кенг ва ёруғ. Замонавий ускуналар ва мебеллар билан жиҳозланган. Полларга гиламлар тўшалган. Жовонлар турли ўйинчоқларга тўла.

—Районимизда қурилган болалар боғчалари сони ҳозир 55 тага етди, — дейди Октябрь район халқ маорифи бўлими мудири С. Саидаҳмедов. —Шу йилнинг ўзида «Октябрь» массивида 2 та боғча ишга туширилди. Улар 280 ва 140 ўринлидир. «Марказ—17» микрорайонида ишга туширилган 2 та болалар боғчаси ҳам ўз бағрига салкам 600 кичкинтойни қабул қилиб олди. Янги қурилаётган болалар боғчаларининг ҳаммаси замонавий типда бунёд этилган.

Кейинги пайтда шаҳримизда уй-жойлар, маданий-маиший муассасалар билан бир қаторда болалар боғча ва яслилари қурилишига ҳам алоҳида эътибор берилмоқда. Ҳозир шаҳримизнинг турли районларида 550 та мактабгача тарбия муассасалари ишлаб турибди. Бу йил боғча ва яслилар қуриш кўлами яна ҳам кенгаяди. Биргина Октябрь районининг ўзида янгидан 4 та типовой боғча ишга туширилади. Улар ўз бағрига 1000 дан ортиқ ўғил-қизларимизни қабул қилиб олади.

Т. ЮСУПОВ.

ЙЎЛОВЧИЛАР МАМНУН

— Норинни боплашибдими?

— Паловнинг ҳушбўйлигини айтмайсизми. Мириқиб овқатландик...

Бу ерда овқатланадиган темирйўлчилар оғзидан бундай илиқ гапларни тез-тез эшитиб туриш мумкин. «Тошкент» станциясининг темирйўл ресторани пазандалари томонидан тайёрланаётган турли хил таомлар ўзининг мазаси, юқори сифатлилиги билан ҳўрандаларга манзур бўлмоқда. Бинобарин, ресторанда овқатланиб, ҳордиқ чиқарувчилар сони ҳам йил сайин ортмоқда.

— Коллективимиз ўтган йилни қувончли натижаларни қўлга киритиш билан якунлади, — дейди ресторан директори Ҳамдамбек Хонназарбеков. — Йиллик план 24 декабрда шараф билан бажарилди, планга қўшимча равишда 95 минг сўмлик савдо қилинди. Бундай қувончли натижаларга эришишимизда кекса пазандалар Алексей Деньшиков, Усмон Қосимбеков, Марям Набигулиналарнинг, қандолатчилар (кондитер цехидан) Валентина Гурова, Анна Грязнова ва бошқаларнинг ҳиссалари каттадир.

— Куни кеча, — сўзини давом эттиради директор, — Москвадан хушхабар олдик. 1973 йилнинг иккинчи ярим йиллиги натижаларига кўра ресторанимиз коллективи Бутуниттифоқ социалистик мусобақада биринчи ўринни эгаллади ҳамда СССР Савдо министрлиги, давлат савдо ходимлари ва матлубот кооперацияси касаба союзлари Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи ҳамда пул мукофотини олишга муваффақ бўлинди...

Темирйўл ресторани ходимлари эришилган муваффақиятни янада мустаҳкамлаш, аҳолига савдо хизмати кўрсатиш маданиятини тағин ҳам юксалтириш, пиширилаётган таомлар хилини кўпайтириш борасида зиммаларига оширилган мажбуриятлар қабул қилдилар.

Е. СОДИҚОВ.

МАРОҚЛИ УЧРАШУВ

394-болалар боғчаси байрам либосида. Зал ота-оналар, узоқ-яқиндан келган меҳмонлар билан тўла. Бу ерда Совет армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти кунининг 56 йиллигига бағишланган «Ҳеч ким ва ҳеч нарса унутилмайди» шиори остида тантанали кеча уюштирилди.

Гражданлар уруши, Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари Қамариддин ака Шамсиев, Нажимхўжа Ортиқхўжаев ва бошқа собиқ жангчилар сўзга чиқиб жангу-жадал йилларида турли миллат фарзандларининг кўрсатган мардлиги, жасорати ҳақида гапириб бердилар.

Боғча мудираси, «Халқ маорифи аълочиси» коммунист Одила опа Шокирова болалар номидан уруш қатнашчиларини байрам билан қизғин муборакбод этди, уларга сиҳат-саломатлик тилади.

Кеча охирида кичкинтойлар бахтли болалик учун партияга, Ватанга раҳматлар айтдилар, қувноқ қўшиқ ва рақслари билан меҳмонларни хушнуд этдилар.

Ш. МИРҲАБИБОВ.

ҚИМЁГАРЛАР ОИЛАСИ

Чирчиқликлар Наби ота бошлиқ оилани кимёгарлар оиласи сифатида ҳурмат қилишади. Оила бош фарзанди Сотимбой Йўлдошев комбинат ремонт-қурилиш цехининг илғор бинокори. Иккинчи ўғил Маҳкам техник назоратчи. Насиба эса Тошкент политехника институтини тугатганидан бери комбинатнинг марказий лабораториясида тадқиқотчи инженер бўлиб ишламоқда. Шаҳодат эса маиший хизмат кўрсатиш цехининг илғор тикувчиларидан ҳисобланади.

Комбинат коллективи беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида иштирок этиб, юқори кўрсаткичларга эришгани учун СССР химия саноати министрлиги ҳамда химия саноати ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг иккинчи даражали мукофотини олишга муваффақ бўлди. Бунда кимёгарлар оиласи аъзоларининг ҳам муносиб ҳиссалари бор.

Т. УРУНОВ.

Реклама ва эълонлар

ТВ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — МОСКВА. 18.00 — ТОШКЕНТ. 18.10 — Мультфильм. 18.20 — Спорт программаси. 18.50 — Тошкент кўргазма заллари бўйлаб. 19.15 — Концерт. 19.40 — «Ахборот». 19.55 — Сирдарё ГРЭСининг беш куни. Иккинчи кун. 20.10 — Ўн минут музика. 20.20 — «Ахборот». 20.40 — Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети. 21.10 — Концерт. 22.00 — «ВАҚТ». 22.30 — Ўзбекистон Компартияси тарихи очерклари. 22.50 — Кино оламида. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 17.40 — МОСКВА. 17.45 — Қушларни муҳофаза этайлик. 18.10— Бизнинг дарёлар. 18.35 — Спорт ҳақида суҳбатлар. 19.05 — Янгиликлар. 19.15 — Болалар учун кўрсатув. 19.30 — Композитор М. Блантернинг ижодий кечаси. 21.30 — Инсон ва қонун. 22.00 — Ҳужжатли фильмлар. 22.30 — «Оқ йўл». 00.15 — Спорт кундалиги. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Фильм-концерт. 19.30 — Бадиий фильм. 20.45 — Математика оламига саёҳат. 21.25 — Беш йиллик илғорлари.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 26/II да **Трубадур**. 28/II **Марварид изловчилар.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/II да **Инқилоб тонги**, 27/II да **Абу Райҳон Беруний**, 28/II да **Инқилоб тонги** (кеч соат 6 да).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 27/II за **Замонали ва Омонали**, 28/II да **Паранжи сирлари.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/II да **Беш кунлик куёв**, 27/II да **Мудҳиш вазият**, 28/II да **Фидоий.**

КИНО

Тинч океанда ҳам... — САНАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Темир ниқоб — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (11.00, 13.30, 16.00), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (12.00, 17.30), БИЛИМЛАР УЙИ (13.30, 16.00, 18.50), «ДРУЖБА» (11.00, 14.00, 17.00, 19.00).

Инкогнито хоним — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (11.30, 19.30).

Прерия; Онтарио бўйидаги саргузаштлар — Ғ. ҒУЛОМ номли (кундуз ва кечқурун).

Одам-оркестр; Тахта — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Ёввойи қалб — «ВОСТОК» (18.00, 20.00, 21.45), «ЧАЙКА» (18.00, 20.00, 21.45).

Одам-оркестр — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Одиссейнинг саргузаштлари — «КУКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Кашмирдаги севги — С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Катта программа — «ВОСТОК» (10.00, 13.00, 16.00).

Уч мушкетёр — «МОСКВА» (13.00, 16.15, 20.45).

Ватерлоо — «ДРУЖБА» (12.00, 15.00, 17.40, 20.30).

ТОШКЕНТ ЗОНАСИДА ЖОЙЛАШГАН АВТОМОБИЛЬ ХЎЖАЛИКЛАРИ, МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИЛГАН КЎЧМА КОЛОННАЛАР, МОНТАЖ БОШҚАРМАЛАРИ, «ЎЗСЕЛЬХОЗТЕХНИКА»НИНГ РАЙОН БИРЛАШМАЛАРИ, КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАР РАҲБАРЛАРИ

ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ «ВТОРСИРЬЁ ТРЕСТИ

барча катталикдаги (аммо 1600-24 дан катта бўлмаган) **ишлатилган эски автопокришкаларни, барча катталикдаги қишлоқ хўжалик машиналари шиналарини, барча катталикдаги автокамераларни**

ЧЕКЛАНМАГАН МИҚДОРДА ҚАБУЛ ҚИЛИБ ОЛАДИ

«Р» ва «РС» типидаги металл кордли автопокришкалар, шунингдек борт ҳалқаси шикастланган автопокришкалар ва варечний камералар қабул қилинмайди.

Сергели станциясида жойлашган қабул пунктига олиб келиш ҳақини топширувчи тўлайди.

Мурожаат учун адрес ва телефонлар: Сергели станцияси (қабул пункти), 48-46-80, 48-04-93.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ●

СОВРИНДОРЛАР СОВРИНИ УЧУН

Кечагина ўзбекистонлик ёш чарм қўлқоп усталари Томск шаҳрига СССР ёшлари шахсий биринчилигида иштирок этиш учун жўнаб кетдилар. Бу мусобақа 26 февралдан 6 мартгача давом этади. Мазкур учрашувда иттифоқимизнинг энг кучли ва умидли ёшлари иштирок қилишади.

Аввалламбор ёшлар ўртасидаги Бутуниттифоқ мусобақаси ҳақида фикр юритганимизда ўтган йили пойтахтимизда СССР ёшлари кубоги учун ўтказилган «жанг»лар кўз олдимизга келади. Бундай йирик мусобақа рингини серқуёш республикамизнинг «Ёшлик» спорт манежида қурилиши ўзбек спортчиларининг бутуниттифоқ ва халқаро турнирларда эришаётган муваффақиятларининг ёрқин намунасидир. Кейинги йилларда республикамиз спорт жамиятлари фақат республикамиз спорт шарафинигина эмас, ҳаттоки халқаро турнирларда иттифоқимиз байроғи учун кураша оладиган чарм қўлқоп усталарини етиштириб берди. Уларнинг қаторига халқаро категорияли спорт мастерлари, СССР ва Европа чемпионлари Н. Анфимов, Р. Рисқиев, СССР чемпионлари Н. Хромов, А. Қодирохунов, бутуниттифоқ ва халқаро мусобақаларининг кўп марта ғолиблари А. Анфимов, В. Юдин, И. Муллаев ва бошқаларни кўриш мумкин. Энг қувонарли томони шундаки, ҳозирги республикамиз ёш боксчилари орасида бу номдор боксчиларнинг ғолибона эстафетасини давом эттира оладиган ўринбосарлар янада кўплаб етишиб чиқмоқда. Ўтган йили бутуниттифоқ рингида республикамиз ёшлар терма командасининг СССР кубоги ғолиби бўла олганликлари фикримизнинг далилидир. Кўп кунлик команда биринчилигида ўзбек боксчилари ўзларининг жисмоний ва техник маҳоратларини ёрқин намойиш қилиб, шу дамгача СССР кубогининг эгаси бўлиб келаётган кучли РСФСР командасини мағлуб этдилар.

— Республикангиз терма командаси машқларини кузатдим,— деган эди СССР терма командасининг катта тренери Ю. М. Радоняк, — ўзбек боксчиларининг маҳорати улғайиб бораётганлигини яна бир бор яхши ҳис қилдим. Серқуёш республика яқин вақтларда СССР терма командасига кўплаб муносиб номзодлар етказиб беради деган умиддаман. Сир бўлса ҳам айтай ҳозироқ Э. Зиёмиддинов ва Ф. Пакни СССР терма командасига номзод қилиб олдик.

Ҳақиқатан ўзбек боксчилари кейинги йилларда катта муваффақиятларга эришмоқдалар. Қатор боксчиларимиз неча бор чет элларда Ватанимиз спорт шарафини оқладилар.

Эргаш Зиёмиддинов республикамизнинг энг умидли боксчиси. Бир неча йиллардан бери бутуниттифоқ мусобақаларида пешқадамлар сафидан мустаҳкам ўрин олиб келмоқда. Зиёмиддинов ўзининг техник маҳорати, иродаси билан ажралиб туради. СССР кубоги учун курашда финал куни РСФСР вакили билан кураш даврасига чиқди. Биринчи раундда рақибининг ногаҳон кучли зарбасидан нокдаунга учради. Ўзбек боксчиси гангиб қолмай «жанг»ни давом эттирди. У иккинчи ва учинчи раундларда ўзини тиклаб олиш билан бирга рақибини ночор аҳволга сола олди. РСФСР вакили икки марта нокдаун олишга «мажбур» бўлди. Ўзбек боксчисининг бу маҳорати ва довюраклигини «Советский спорт» газетаси алоҳида шарҳлаб, ёш боксчига юқори баҳо берди.

Команданинг яна бир вакили андижонлик Феликс Пак Иттифоқимиз бокс мутахассисларининг тилига тушган. У рингда ҳар бир сантиметр масофани ҳисобга ола олувчи кенг планли, бокс санъатини чуқур эгаллаётган ва машман деган зўр боксчиларни ҳам маҳорати билан доғда қолдираётган ёшлардан. Феликс Пак рақибининг нозик томонларини тез сеза олади. У баъзан рақибини «ўт очишга мажбур этади», ўзи эса зарбага чап бериб, шу захоти мўлжални аниқ нишонга олади. Бундай услубда қалтис зарба бера олиш фақат маҳорати ниҳоятда қайралган тажрибали боксчиларнинг қўлидан келади.

Республикамиз ёшлари терма командаси составида бутуниттифоқ рингида ўзини кўрсатаётган Р. Ҳайруддинов, О. Эргашев, С. Сергеев, В. Шин каби маҳоратли умидли боксчилар кўп. Уларнинг маҳоратлари ҳақида кўп гапириш мумкин. Энг муҳим томони шундаки, СССР биринчилиги мусобақаларида ёшларимиз эришаётган ютуқлар йилдан йилга салмоқли бўлмоқда. Навбатдаги СССР олимпия командасида бир неча ўзбек боксчиларини кўрсак ажаб эмас.

— СССР ёшлари шахсий биринчилигига тайёргарликни, — дейди республика терма командасининг катта тренери Б. П. Норкин, — Ангрен шаҳри спорт базасида ўтказдик. Машқларимиз яхши ва самарали ўтди. Йигитларимизнинг руҳи баланд. Мукофотли ўринларни оламиз деган ниятимиз бор...

СССР ёшлари шахсий биринчилиги учун терма команда составида республикамиз спорт шарафини оқлаш учун катта ринг даврасига вазн тоифалари бўйича О. Эргашев, М. Абдрелимов, Ф. Пак, Р. Ҳайруддинов, Э. Зиёмиддинов, С. Сергеев, Ю. Бурнашев, В. Шин, С. Почиканцев, Ш. Еникеев, Г. Могилинлар жўнаб кетишди.

Б. ПЎЛАТОВ.

Бўстонлиқ районидаги 38-мактаб ўқитувчиси Шалкар Сапаров ишдан бўш вақтларини тоғ ён бағирларида ўтказади. У чанғи спортини жуда ҳам севади. Яқинда Чимён бағрида ўтказилган чанғи спортчиларнинг республика биринчилигида актив иштирок этди ва биринчи ўринни эгаллади.

Суратда: Ш. Сапаров машқ олдидан.

И. Портнов фотоси.

ЁШ ФУТБОЛЧИЛАРНИНГ ХАЛҚАРО ТУРНИРИ

Бу йил футбол мухлислари стадион трибуналарини ҳар йилдагига қараганда бир неча ҳафта олдин тўлдирдилар. Тошкентда саккиз команда иштирокида халқаро турнир мусобақалари бошланди. УЕФА чемпионатига муҳим тайёргарлик босқичи ҳисобланган ёшлар ўртасидаги бу мусобақа тўртинчи марта ўтказилмоқда. Бундан аввалги йиллардаги мусобақалар Туркманистон пойтахти Ашхободда бўлган эди. Бугунги кунда совет футболининг етакчи ўйинчилари ҳисобланган Олег Блохин, Александр Дамин, Виктор Зуев, Леонид Буряк, Владимир Гуцаев, пахтакорчилар Владимир Федоров ва Олим Ашировлар ана шу мусобақаларда чиниқдилар, катта тажриба ортирдилар.

Ўтган дам олиш куни «Пахтакор» стадионида турнирнинг очилиш маросими бўлди. Мусобақа байроғи кўтарилгунга қадар ГФР ва Финляндия командалари «Политотдел» стадионида турнирнинг дастлабки учрашувини ўтказдилар. ГФР футболчилари 1:0 ҳисобида устун келишди.

Музика садолари остида майдонга ГДР, Польша, Финляндия, ГФР, Швеция, СССР—1, СССР—2 ва Ўзбекистон командалари кириб келишади. Ташкилий комитет аъзолари турнирнинг бош судьяси, бутуниттифоқ тоифасидаги судья Б. Баклуновнинг рапортини қабул қилгач, турнир иштирокчиларини табриклашади, сўнг футбол мактабининг талабалари барча футболчиларга миллий совға — дўппи тақдим этишади.

Бутуниттифоқ тоифасидаги судья Б. Белозёров СССР—1 ва Швеция командалари учрашувига руҳсат беради. Совет футболчилари учрашув бошланишиданоқ ташаббусни қўлларига олиб, актив ҳужумга ўтишади. Иван Шарик, Хорен Огонесян, Олег Еремеевлар рақиб дарвозабони Кьёл Спенгбергни узоқ ва яқин масофадан синаб кўришади. Дастлабки 15 минутда совет футболчилари икки марта ҳисобни очиш имконига эга бўлдилар. Аввалига Иван Шарик сўнг Петр Василевский бу имкониятлардан фойдалана олишмади. Швеция футболчилари ҳам вақти-вақти билан қарши ҳужумга ўтиб турдилар. Александр Бубнов бошчилигидаги ҳимоячиларимиз рақибларнинг зарбаларини қайтариб турдилар. Учрашувнинг 39-минутида меҳмонлар ўйин қоидасини бузишди. Валерий Шавейко узатган тўпни Петр Василевский боши билан дарвозанинг чап бурчагига йўналтирди.

Мусобақанинг биринчи бўлимида киритилган ягона тўп ўйин тақдирини ҳал қилди. Иккинчи бўлимда ҳар иккала команда қанчалик ҳаракат қилмасин ҳисоб ўзгармади. СССР—1 командаси 1:0 ҳисобида ғолиб келиб, дастлабки 2 очкога эга бўлди. Ўйиндан кейин командалар 5 тадан 11 метрлик пенальти тепишди. Бунда Швеция футболчилари 5:4 ҳисобида устун келишди. СССР командасидан Иван Шарик 11 метрлик тўпни кирита олмади.

Мусобақа низомига кўра ҳар бир учрашувдан кейин, бу матч қандай натижа билан тугашидан қатъий назар командалар аввалига 5 мартадан (агар бунда ҳисоб тенг бўлса) устун келгунча 11-метрли тўп тепадилар. Бу тўплар командалар мусобақа якунида тенг очко тўплаб, асосий учрашувдаги тўплар нисбати ҳам баравар бўлиб қолгандагина ўз кучини кўрсатади.

Кеча «Старт» стадионида СССР—2 — Ўзбекистон командалари, «Трактор» стадионида эса ГДР—Польша Халқ Республикаси футболчилари учрашдилар. Республикамиз спорт шарафини бу турнирда Зоҳид Йорматов, Олим Носиров, Анвар Азизхўжаев, Олим Аширов, Низом Нортожиев, Борис Баканов сингари футболчилар ҳимоя қилишмоқда.

Турнирнинг кейинги учрашувлар календари қуйидагича: 26 февраль. СССР—1 — ГФР. «Старт» стадиони. Швеция—Финляндия. «Политотдел» стадиони. 27 февраль. СССР—2. — ГДР. «Трактор» стадиони. Польша—Ўзбекистон. «Старт» стадиони. 28 февраль. СССР—1 — Финляндия. «Старт» стадиони. ГФР—Швеция. «Политотдел» стадиони. 1 март. СССР—2. — Польша. «Трактор» стадиони. Ўзбекистон—ГДР. «Политотдел» стадиони.

Финал учрашув 3 мартда «Пахтакор» стадионида бўлади.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

МУСОБАҚАЛАР, УЧРАШУВЛАР

Пойтахтдаги «Ёшлик» спорт аренасида ўтган шанба ва якшанба кунлари енгил атлетика бўйича СССР кубоги — «Известия» кубоги учун Бутуниттифоқ қишки зонал мусобақалари бўлиб ўтди. Бунда Ашхобод, Олмаота, Фрунзе, Қараганда, Душанба ва Тошкентнинг кучли енгил атлетикачилари беллашдилар.

Вячеслав Тяпугин 60 метрга тўсиқлар оша югуришда 7.8 секунд натижа билан ғолиб келди. Геннадий Иванов 400 метр масофага югуришда пешқадамлик қилди. Сергей Аникин ҳаммадан ҳам узоқликка сакради. Унинг натижаси 7 метр 31 сантиметр, 60 метрга югуришда мамлакат рекордчиси, республиканинг бир неча марта чемпиони Роза Бабич ва Юрий Усиковга тенг рақиб топилмади.

Умумкоманда ҳисобида Тошкент командаси 82 очко билан ғолиб келди. Олмаота спортчилари 81 очко билан иккинчи ўринни эгаллашди. Бу икки команда ярим финалда қатнашиш ҳуқуқига эга бўлди.

Мусобақани оғир атлетикачилар бошлаб беришди.

Чирчиқдаги «Чимён» спорт клубида оғир атлетика бўйича ёшлар ўртасида республика спорт ўйинлари программаси асосида мусобақалар бошланди. Бунда ҳар қайси вазнда республика биринчиликларида бир неча бор совринли ўринларни эгаллаган полвонлар қатнашмоқда. Тошкентлик Х. Умаров штангани даст кўтаришда республиканинг янги рекордини ўрнатди. Лекин мусобақанинг иккинчи турида у муваффақиятсизликка учради. Шуҳрат Аҳмаджонов штангани силтаб кўтаришда 117,5 килограмм натижа билан янги рекорд автори бўлди.

Мусобақалар давом этмоқда.

ОЧКО БАРАВАР БЎЛГАНДА

Шашка бўйича пойтахт биринчилиги тугади. Мастерликка номзодлар А. Эндлин билан И. Фридман 10 тадан очко тўплашди. Ана шунда учрашувлар коэффициенти ўз кучини кўрсатди. Александр Эндлин Тошкент чемпиони бўлди.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ●

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В36495. Редактор ўринбосарлари — В35885, В37916. Масъул секретарь — В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786. Партия турмуши, ахборот ва спорт бўлимлари — В35811. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050. Совет қурилиши маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В37043, хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048. Эълонлар бўлими — В38142, Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

А—2491. Индекс 64634. Р—03263.